

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

ΠΟΡΙΣΜΑ
ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ
ΤΩΝ ΒΑΡΕΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΥΓΙΕΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ

Αθήνα
Ιούλιος 2008

Περιεχόμενα

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	3
ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΓΕΝΙΚΟ.....	6
1. Ιστορική Αναδρομή	6
2. Η κατάσταση στην Ευρώπη: σύντομη περιγραφή	13
3. Η κατάσταση στην Ελλάδα: κριτική θεώρηση	15
4. ΒΑΕ και Υγιεινή και Ασφάλεια Εργασίας.....	18
5. Γενικές Προτάσεις	20
ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΙΔΙΚΟ	28
1. Εισαγωγή.	28
2. Αναθεώρηση του πίνακα των ΒΑΕ	30
3. Περίληψη των προτεινομένων αλλαγών	59

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Το παρόν πόρισμα αποτελεί προϊόν εργασίας της ειδικής επιστημονικής επιτροπής για τη γνωμοδότηση υπαγωγής εργασιών και ειδικοτήτων στα Βαρέα και Ανθυγιεινά Επαγγέλματα (ΒΑΕ), που ορίστηκε με το Ν.3483/06 άρθρο 18 και συγκροτήθηκε με τις Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις:

Α)2/31774/0022/19-7-2007 (ΦΕΚ :326/31-7-2007 τ. Υ.Ο.Δ.Δ.)

Β)2/319/0022/3-3-2008 (ΦΕΚ :107/11-3-2008 τ. Υ.Ο.Δ.Δ.)

Γ) Φ.800001/οικ.11111/728/23-4-2008 (ΦΕΚ :203/8-5-2008 τ. Υ.Ο.Δ.Δ.).

Η έναρξη των εργασιών της επιτροπής έγινε την 1^η Οκτωβρίου του 2007 και μέχρι το τέλος Ιουλίου 2008 πραγματοποιήθηκαν 45 συνεδριάσεις μέσης διάρκειας 5 ωρών εκάστη. Επιπλέον τα μέλη της επιτροπής συχνά ανέλαμβαναν και τη μελέτη και προεργασία συγκεκριμένων θεμάτων εκτός συνεδριάσεων.

Καταρχήν έγινε εκτενής διερεύνηση της ισχύουσας κατάστασης σχετικά με τα Βαρέα και Ανθυγιεινά Επαγγέλματα στη χώρα μας και ταυτόχρονα ερευνήθηκε και συζητήθηκε η αντίστοιχη νομοθεσία των Ευρωπαϊκών κυρίως αλλά και άλλων Κρατών.

Για τον εννοιολογικό και νομικό προσδιορισμό του όρου των Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων ζητήθηκε από τον καθηγητή του Εργατικού Δικαίου της Νομικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Γεώργιο Λεβέντη γνωμοδότηση η οποία και παρελήφθη την 11/12/2007 (παράρτημα ΙΙ).

Συμφωνήθηκαν ομόφωνα τα κριτήρια ένταξης και ακολούθησε σειρά τακτών συνεδριάσεων μιας προκαταρκτικής επανάκρισης όλων των μέχρι σήμερα

υπαγομένων στα ΒΑΕ κατηγοριών σύμφωνα με τον ήδη ισχύοντα Κανονισμό του ΙΚΑ (παράρτημα Ι).

Τέλος (βλέπε Μέρος Δεύτερο), ακολούθησε η οριστική κρίση, η τελική διαμόρφωση του σχετικού πίνακα και η σύνταξη του παρόντος κειμένου.

Δεν κρίθηκαν νέες για ένταξη περιπτώσεις. Άρα είναι φυσικό επακόλουθο να είναι μικρότερος ο αριθμός των προτεινομένων συγκριτικά με τις ήδη υπαγόμενες στα ΒΑΕ κατηγορίες εργαζομένων, δεδομένου ότι μόνο μείωση και όχι αύξηση του σχετικού καταλόγου ήταν δυνατό να προκύψει με τις μέχρι σήμερα εργασίες της επιτροπής. Η συνέχιση της κρίσης με εξέταση νέων αιτημάτων είναι πιθανό να οδηγήσει όχι μόνο σε αύξηση των θετικών αναφορών του σχετικού καταλόγου αλλά και του συνολικού αριθμού των εργαζομένων που θα υπάγονται στα ΒΑΕ.

Οφείλουμε να τονίσουμε ότι η επιτροπή στο σύνολό της, αλλά και κάθε ενεργό μέλος αυτής χωριστά, εργάστηκε με αίσθημα δικαίου, με συναισθηση κοινωνικής ευθύνης αλλά και πνεύμα ευαισθησίας έναντι των μισθωτών της χώρας. Δεν παρέλειπε δε, η επιτροπή, σε κάθε περίπτωση να ερευνά την ευνοϊκή ή μη επίδραση των μέτρων «υγιεινής και ασφαλείας» των εργαζομένων (ν. 1568/85 κ.ά) που τέθηκαν σε εφαρμογή υπέρ αυτών πολύ μεταγενέστερα του θεσμού των ΒΑΕ. Επίσης έλαβε υπόψη τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας από την εφαρμογή της σύγχρονης τεχνολογίας στους εργασιακούς χώρους. Είναι χαρακτηριστικό, ότι καμία κατηγορία δεν προτείνεται για εξαίρεση από τον ισχύοντα κανονισμό για τα ΒΑΕ αν υπήρχε έστω και η παραμικρή αμφιβολία περί του αν όντως έπρεπε να εξαιρεθεί. Με άλλα λόγια η επιτροπή ακολούθησε την αρχή της εν αμφιβολία διατήρησης στα ΒΑΕ.

Είναι τέλος απαραίτητο να επισημανθεί, ότι το πόρισμα αυτό αποτελεί μία συνισταμένη απόψεων και κρίσεων των μελών, η οποία προέκυψε από την κατά συνείδηση αλλά και κατά τις ειδικές γνώσεις του καθενός, εξέταση κάθε ομάδας εργαζομένων που ήδη υπάγονται στα ΒΑΕ.

Επομένως, το περιεχόμενο του πορίσματος αυτού είναι αυθεντικό έργο της επιτροπής, δεδομένου ότι τα μέλη της τήρησαν με αυστηρή ευλάβεια την αρχή του μη επηρεασμού από οποιονδήποτε εκτός επιτροπής παράγοντα. Ιδιαίτερα τονίζεται ότι και από την ίδια την Κυβέρνηση –η οποία και διόρισε την επιτροπή- δεν έγινε καμία παρέμβαση, πολύ δε περισσότερο δε δόθηκε κανενός είδους εντολή ή κατεύθυνση.

Με βάση τα παραπάνω η επιτροπή προέβη στον ανακαθορισμό του πίνακα των ΒΑΕ ως κατωτέρω. Εμφατικά προτείνεται, ο νέος πίνακας να ισχύσει από τούδε και στο εξής, χωρίς να θίγονται τα δικαιώματα των μέχρι σήμερα υπαγομένων.

Στις εργασίες της επιτροπής συμμετείχαν ενεργά δέκα (10) μέλη που υπογράφουν το παρόν πόρισμα ενώ ο εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ κος Σάββας Ρομπόλης δεν παρέστη εξ αρχής σε καμία συνεδρίαση ο δε αναπληρωτής αυτού κ. Γεώργιος Ρωμανιάς όπως και ο εκπρόσωπος του ΤΕΕ κ. Στέφανος Τσιανάκας συμμετείχαν μόνο μέχρι τον Ιανουάριο του 2008, οπότε και αποχώρησαν κατόπιν εντολής των διοικήσεων των φορέων που εκπροσωπούσαν.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ: ΓΕΝΙΚΟ

1. Ιστορική Αναδρομή

Η Ελληνική Πολιτεία, μεταπολεμικά, επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον για ορισμένες κατηγορίες ασφαλισμένων, οι οποίοι απασχολούνται για μακρό χρονικό διάστημα σε ιδιαίζοντως βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα (ΒΑΕ).

Ο Α.Ν 1846/1951 (άρθρο 28 παράγραφος 5) με τον οποίο αναδιοργανώθηκε η ασφάλιση του ΙΚΑ μεταπολεμικά, για πρώτη φορά προέβλεψε την κατά πέντε (5) χρόνια πρόωρη πλήρη συνταξιοδότηση, σε ηλικία, δηλαδή, 60 ετών για τους άνδρες και 55 για τις γυναίκες, που εργάζονται σε ιδιαίζοντως βαρέα και ανθυγιεινά επαγγέλματα, τα οποία θα προσδιόριζε επικείμενος Κανονισμός.

Μεσολάβησε ένα χρονικό διάστημα 12 ετών μέχρι την έκδοση του Κανονισμού αυτού (ΑΥΕ 101960/1963 ΦΕΚ Β527), ο οποίος στη συνέχεια ενετάχθη στον Κανονισμό Ασφάλισης του ΙΚΑ με άρθρα 104-106. Στη συνέχεια, με τη δημοσίευση του Ν.4350/1964, ενεργοποιήθηκε η από το 1951 προβλεφθείσα προνομιακή συνταξιοδοτική μεταχείριση των κατηγοριών ασφαλισμένων που υπήχθησαν στα ΒΑΕ.

Έκτοτε, ακολούθησαν αρκετές τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του Κανονισμού με αντίστοιχες υπουργικές αποφάσεις, εβδομήντα δύο (72) τον αριθμό (βλέπε κατωτέρω πίνακας 1), οι οποίες στηρίζονταν σε εισηγήσεις του ΔΣ του ΙΚΑ, μετά από γνώμη ειδικής επιστημονικής επιτροπής.

Η διαδικασία κρίσης επαγγελματών και χώρων εργασίας για ένταξη στα ΒΑΕ ανεστάλη το 1969 για λόγους προφανώς συνδεδεμένους με τη δικτατορική άσκηση της εξουσίας στη χώρα, επανήλθε δε σε ισχύ με την αποκατάσταση της Δημοκρατίας. Το 1975, με το Ν.237/75 άρθρο 2 συστήθηκε το πρώτο επταμελές Συμβούλιο Κρίσης Βαρέων και Ανθυγιεινών επαγγελματών (α' ΣΚΒΑΕ) και με την ΚΥΑ 1352/16-5-1976 καθορίστηκε η διαδικασία λειτουργίας

του. Η θητεία του συμβουλίου αυτού έληξε το 1978 για να επαναλειτουργήσει με διαφορετική σύνθεση από 1/1/1983 βάσει της ΚΥΑ 918/1982.

Με το νόμο 1469/1984 (άρθρο 22) συστήθηκε το δευτεροβάθμιο Συμβούλιο Κρίσης Βαρέων και Ανθυγιεινών επαγγελματιών, με εννεαμελή σύνθεση, το οποίο άρχισε να λειτουργεί από 1/1/1985 με έργο τη γνωμοδότηση υπέρ προσφυγών των εργοδοτών κατά αποφάσεων του α' ΣΚΒΑΕ και με αρμοδιότητες αποχαρακτηρισμού και χώρων εργασίας που είχαν ήδη υπαχθεί στα ΒΑΕ.

Με το νόμο 1902/90 (άρθρο 32 παράγραφος 9), τα συμβούλια κρίσης Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών καταργήθηκαν και αντί αυτών συστήθηκε Επιτροπή Κρίσεως Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελματιών, με αρμοδιότητα την άπαξ γνωμοδότηση υπαγωγής εργασιών, ειδικοτήτων και χώρων εργασίας στα ΒΑΕ του ΙΚΑ, της ΔΕΗ ή άλλων φορέων κοινωνικής ασφάλισης. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της επιτροπής του 1991, ο αριθμός των υπαγομένων στα ΒΑΕ ανήρχετο στο 38% του συνόλου των άμεσα ασφαλισμένων λόγω γήρατος. Η ως άνω επιτροπή, στην τελική εισηγητική της έκθεση δεν υπέβαλε κατάλογο των εργασιών και ειδικοτήτων, που έπρεπε να φέρουν τον χαρακτηρισμό του βαρέως και ανθυγιεινού επαγγέλματος, αλλά εξέφρασε απόψεις και μέτρα, τα οποία θα μπορούσαν να συμβάλλουν στην προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων, εκτίμησε δε ότι η πρόωρη πλήρης συνταξιοδότηση μπορεί να δικαιολογηθεί μόνο στις περιπτώσεις των εργασιών, για τις οποίες επιστημονικά διαπιστώνεται αντικειμενική αδυναμία εφαρμογής κατάλληλων και σύγχρονων τεχνολογιών (βλέπε παράρτημα ΙΙΙ).

Νέα προσπάθεια επαναδιαχείρισης του όλου θέματος έγινε με την ΥΑ Φ.10224/Οίκ.19579/1316, η οποία κατ' εξουσιοδότηση του νόμου 3029/2002 συνέστησε Ειδική Επιστημονική Επιτροπή για τη διαμόρφωση νέου πίνακα ΒΑΕ. Η Επιτροπή αυτή εκτίμησε ότι ο αριθμός των ήδη υπαγομένων στα ΒΑΕ μισθωτών ανέρχεται στις 700.000 δεν υπέβαλε όμως πόρισμα σε επίπεδο νέου πίνακα ΒΑΕ αλλά εδήλωσε αδυναμία επί του θέματος λόγω έλλειψης

κατάλληλης υποδομής αντικειμενικού προσδιορισμού της επικινδυνότητας με μετρήσεις βλαπτικών παραγόντων και δείκτες νοσηρότητας (βλέπε παράρτημα IV).

Επιπλέον του θεσμού των ΒΑΕ η Πολιτεία για λόγους απόδοσης κοινωνικής δικαιοσύνης θεσμοθέτησε ειδικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης, ευνοϊκότερες των ΒΑΕ για κάποιες κατηγορίες εργαζομένων όπως οι οικοδόμοι, προσωπικό καθαριότητας ΟΤΑ, εργαζόμενοι σε υπόγειες στοές μεταλλείων και υποθαλασσιών εργασιών κ.ά.

Συνολικά έχουν εκδοθεί μέχρι σήμερα οι ακόλουθοι Νόμοι και Υπουργικές Αποφάσεις που αναφέρονται στα ΒΑΕ.

Πίνακας 1: Νόμοι και Υπουργικές Αποφάσεις που αναφέρονται στα ΒΑΕ

I. ΝΟΜΟΙ					
A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ	A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ
1	A.N 1846 άρθρο 28 παρ. 5	179/1951	7	1469 άρθρο 22	111/1984
2	3954 άρθρο 3 παρ. 2 και 3	87/1959	8	1902 άρθρο 32	138/1990
3	4104 άρθρο 5 παρ. 2	147/1960	9	2874 άρθρο 32	286/2000
4	4350 άρθρα 1 και 2	126/1964	10	3029 άρθρο 4 παρ. 6	160/2002
5	237 άρθρα 1 και 2	284/1975	11	3144 άρθρο 17 παρ. 3	111/2003
6	944 άρθρο 12	156/1979	12	3483 άρθρο 18	169/2006
			13	1694 άρθρο 16	35/1987

II. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ (1960-1979)					
A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ	A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ
1	101960/I 653,	557/1963	15	B1/21/21/3378	699/1979
2	7261/I 61	157/1966	16	B1/21/21/2276	738/1979
3	22737/I 199	181/1966	17	B1/21/21/3377	738/1979
4	63611/ I 519	559/1966	18	B1/21/21/2237	743/1979
5	137398/ I 3494	156/1969	19	B1/21/21/2238	743/1979
6	Φ 55/21/13624	771/1969	20	B1/21/21/2239	743/1979
7	21/21/971	430/1977	21	B1/21/21/2271	743/1979
8	B1/21/21/2313	821/1977	22	B1/21/21/2272	743/1979
9	B1/21/21/3213		23	B1/21/21/2274	743/1979
10	B1/21/21/708	244/1978	24	B1/21/21/2275	743/1979
11	B1/21/21/832	323/1978	25	B1/21/21/2290	743/1979
12	B1/21/21/2277	699/1979	26	B1/21/21/3149	743/1979
13	B1/21/21/2882	679/1979	27	B1/21/21/3379	743/1979
14	B1/21/21/2273	699/1979	28	B1/21/21/3148	807/1979
III. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ (1983-1984)					
A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ	A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ
1	B1/21/21/2368	737/1983	19	B1/21/21/627	557/1984
2	B1/21/21/2445	86/1984	20	B1/21/21/646	557/1984
3	B1/21/21/34	86/1984	21	21/21/1885	557/1984
4	B1/21/21/112	86/1984	22	21/21/N 125	690/1984
5	B1/21/21/201	86/1984	23	21/21/N 123	691/1984
6	B1/21/21/2706	86/1984	24	21/21/N 124	691/1984
7	B1/21/21/2707	86/1984	25	21/21/N 126	691/1984
8	B1/21/21/3071	86/1984	26	21/21/N 127	691/1984
9	B1/21/21/3171	86/1984	27	21/21/N 128	691/1984
10	B1/21/21/111	88/1984	28	21/21/N 129	691/1984
11	B1/21/21/161	88/1984	29	21/21/N 302	778/1984

12	B1/21/21/1645	513/1984	30	21/21/N 300	782/1984
13	B1/21/21/1647	513/1984	31	21/21/N 301	782/1984
14	B1/21/21/1648	513/1984	32	21/21/N 303	782/1984
15	B1/21/21/1649	513/1984	33	21/21/N 304	782/1984
16	B1/21/21/1650	513/1984	34	21/21/N 305	782/1984
17	B1/21/21/2369	513/1984	34	21/21/N 306	782/1984
18	B1/21/21/626	557/1984			

IV. ΥΠΟΥΡΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ (1985-1989)

A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ	A/A	Αριθμός Νόμου ή Απόφασης	ΦΕΚ / ΕΤΟΣ
1	21/21/206	95/1985	17	21/21/1374	356/1986
2	21/21/207	95/1985	18	21/21/1857	384/1986
3	21/21/210	95/1985	19	21/21/1858	418/1986
4	21/21/211	95/1985	20	21/21/2339	664/1986
5	21/21/212	95/1985	21	21/21/2340	664/1986
6	21/21/213	95/1985	22	21/21/2341	664/1986
7	21/21/731	182/1985	23	21/21/2342	664/1986
8	21/21/769	182/1985	24	21/21/2343	664/1986
9	21/21/732	155/1985	25	21/21/2616	682/1986
10	21/21/734	155/1985	26	21/21/2617	720/1986
11	21/21/733	188/1985	27	21/21/2919	680/1986
12	21/21/1330	232/1985	28	21/21/2920	680/1986
13	21/21/436	129/1986	29	21/21/2921	680/1986
14	21/21/437	129/1986	30	21/21/2256	562/1988
15	21/21/440	129/1986	31	21/21/3550	58/1989
16	21/21/443	129/1986			

Από το συνδυασμό των διατάξεων των ως άνω Νόμων και Υπουργικών Αποφάσεων προέκυψε ο ισχύων Κανονισμός του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ για τα ΒΑΕ (παράρτημα Ι). Όσοι, βάσει του Κανονισμού, υπάγονται στα ΒΑΕ έχουν δικαίωμα πρόωρης πλήρους συνταξιοδότησης, από το 60^ο και 55^ο έτος της

ηλικίας (άντρες- γυναίκες αντίστοιχα) εφόσον πραγματοποιήσουν τουλάχιστον 4500 Ημέρες Εργασίας (ΗΕ) στην ασφάλιση με 3600 ΗΕ στα ΒΑΕ από τις οποίες οι 1000 ΗΕ στα τελευταία 13 έτη ασφάλισης πριν από την αίτηση για συνταξιοδότηση.

Επίσης, στο 55^ο έτος (άντρες-γυναίκες) με πλήρη σύνταξη και στο 53^ο με μειωμένη, εφόσον έχουν 10500 ΗΕ εκ των οποίων 7500 στα ΒΑΕ.

Για την εξισορρόπηση της οικονομικής επιβάρυνσης του ΙΚΑ και των επικουρικών ταμείων από την πρόωρη αυτή συνταξιοδότηση έχει επιβληθεί πρόσθετη εισφορά 3,60% επί των αποδοχών υπέρ ΙΚΑ και 2% υπέρ των επικουρικών ταμείων, δηλαδή συνολικά 5,60% από τις οποίες 3,45 ποσοστιαίες μονάδες βαρύνουν τους ασφαλισμένους και οι υπόλοιπες 2,15 τους εργοδότες.

Τέλος, με την ΚΥΑ 2/31774/0022 συγκροτήθηκε κατ' εξουσιοδότηση του Ν.3483/2006 (άρθρο 18) η παρούσα 12μελής επιτροπή, με αντικείμενο τον επανακαθορισμό των επαγγελματών και των εργασιών που υπάγονται στον Κανονισμό Βαρέων και Ανθυγιεινών επαγγελματών του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, της ΔΕΗ ή άλλων φορέων κοινωνικής ασφάλισης.

Οι ασφαλισμένοι σε άλλους ομοειδείς ασφαλιστικούς φορείς μισθωτών είχαν διασφαλίσει, με ειδικές καταστατικές διατάξεις, προϋποθέσεις συνταξιοδότησης με μικρότερα όρια ηλικίας από εκείνα των ΒΑΕ.

Η ταύτιση των προϋποθέσεων σύνταξης των φορέων επικουρικής ασφάλισης προς εκείνες των κατά περίπτωση φορέων κύριας σύνταξης (Ν.2084/1992 άρθρο 53) απέκλεισε κάθε ειδική αναφορά της επιτροπής στα ταμεία αυτά.

Στους ασφαλισμένους σε Ταμεία Αυτοτελώς Απασχολουμένων ο θεσμός με την ως άνω μορφή είναι άγνωστος.

Τέλος το Δημόσιο για τους υπαλλήλους του δεν συμπεριλαμβάνεται στους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, στους οποίους αναφέρεται ο Ν. 3483/2006 άρθρο 18.

2. Η κατάσταση στην Ευρώπη: σύντομη περιγραφή

Από την έρευνα που πραγματοποίησε η Επιτροπή και την επικοινωνία που είχε, μέσω της Διεύθυνσης Διακρατικής Κοινωνικής Ασφάλισης της Γενικής Γραμματείας Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με τις αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής ένωσης και με βάση τις γραπτές πληροφορίες που απέστειλαν 13 από τα κράτη-μέλη, καταλήγουμε ότι στις χώρες που εφαρμόζεται διανεμητικό ασφαλιστικό σύστημα (pay as you go) λ.χ στη Γερμανία, μόνο μία επαγγελματική κατηγορία, αυτή των ανθρακωρύχων, δικαιούται πρόωρη σύνταξη με 25 χρόνια και στο 60^ο έτος της ηλικίας, το οποίο σταδιακά αναμένεται να αυξηθεί στο 62^ο.

Σε άλλες χώρες, όπως λχ στην Ολλανδία, καταργήθηκε από 1-1-2006 η πρόωρη συνταξιοδότηση των πυροσβεστών και του προσωπικού των ασθενοφόρων και ισχύει η πολιτική καριέρας, δηλαδή τα εν λόγω πρόσωπα ασκούν το αναφερόμενο επάγγελμα για 20 έτη και στη συνέχεια αλλάζουν καριέρα με κοινή υποχρέωση εργοδότη και εργαζομένου.

Οι χώρες της Ιταλίας και της Αυστρίας, διαθέτουν μία ευρύτερη κατηγορία επαγγελματιών, η οποία στηρίζεται σε αυστηρές παραμέτρους και παράγοντες, για να τύχει ο εργαζόμενος πρόωρης συνταξιοδότησης. Για παράδειγμα, στην Αυστρία από 1-1-2007 η συνταξιοδότηση στο 60^ο έτος απαιτεί 45 χρόνια και τουλάχιστον 120 μήνες βαριάς εργασίας, μέσα στους τελευταίους 240 ημερολογιακούς μήνες πριν από την ημέρα συνταξιοδότησης. Στην Αυστρία, ο νομικός προσδιορισμός της βαριάς εργασίας συνδέεται είτε με τις περιβαλλοντικές συνθήκες της εργασίας είτε με την κατανάλωση στο χώρο εργασίας περισσότερων από 2000 θερμίδων για τους άνδρες και 1400 θερμίδων για τις γυναίκες.

Από τα προαναφερθέντα, καθώς και από τα όσα εκτενώς αναφέρονται στη γνωμοδότηση του καθηγητού κ. Λεβέντη (βλέπε παράρτημα II) προκύπτει ότι

στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης δε συναντάται ο θεσμός των ΒΑΕ, αλλά σε ορισμένες ισχύει η υπό όρους πρόωρη συνταξιοδότηση.

3. Η κατάσταση στην Ελλάδα: κριτική θεώρηση

Η εκτενέστατη νομοθετική δραστηριότητα για τα ΒΑΕ (βλέπε πίνακας 1 στο κεφάλαιο 1) ιδιαίτερα δε το περιεχόμενο των ρυθμίσεων που αναφέρονται στο κεφάλαιο 1, καθιστούν απαραίτητη μία κριτική προσέγγιση του όλου θέματος των ΒΑΕ, τα οποία, όταν θεμελιώθηκαν σα θεσμός το 1951, αποτελούσαν ένα πυρήνα κοινωνικής δικαιοσύνης με ιδιαίτερο σεβασμό και ευαισθησία σε κατηγορίες εργαζομένων που επί μακρόν απασχολούνται υπό δυσμενείς συνθήκες, οι οποίες θεωρείται ότι επιφέρουν πρόωμη βιολογική φθορά.

Ο θεσμός, δηλαδή των ΒΑΕ κατά την εισαγωγή του ήταν επιβεβλημένος, διότι τότε οι μόνες προϋποθέσεις για τη σύνταξη λόγω γήρατος από το ΙΚΑ ήταν το 65° για τους άντρες και το 60° για τις γυναίκες έτος ηλικίας με ελάχιστες ασφαλιστικές προϋποθέσεις τις 4500 ΗΕ. Απέβλεπε δε, στην προστασία της υγείας των εργαζομένων αυτών με την έννοια της μείωσης του χρόνου έκθεσης σε ένα ιδιαίτερα βλαπτικό εργασιακό περιβάλλον γι αυτό και διασυνδέθηκε εξ αρχής με την πρόωρη πλήρη συνταξιοδότηση. Λαμβανομένων υπόψη των ευρύτερων κοινωνικών δεδομένων της εποχής, η πρώτη αυτή εισαγωγή του θεσμού το 1951, μόνο ως θετική χαρακτηρίζεται.

Στη συνέχεια, όμως, οι ρυθμίσεις που ακολούθησαν, χαρακτηρίζονται από έλλειψη στόχευσης, σχεδιασμού και στρατηγικής, με αποτέλεσμα σταδιακά ολοένα και περισσότερες ομάδες εργαζομένων να εντάσσονται στα ΒΑΕ, χωρίς συγκεκριμένα κριτήρια. Με διαφορετικές διαδικασίες, σε διαφορετικές περιόδους, νέες ομάδες προστίθενται κατά κύματα στον αρχικό πίνακα, ο οποίος συνεχώς επιμηκύνεται μέχρι το 1989, οπότε και διακόπτεται κάθε νέα ένταξη στα ΒΑΕ. Με τον τρόπο αυτό ο θεσμός εμφανίζεται να απέκτησε τον χαρακτήρα ενός πεδίου διαρκούς διαπραγμάτευσης μεταξύ Πολιτείας και εργαζόμενων που επιθυμούν την ένταξη στα ΒΑΕ, για τον λόγο της πρόωρης πλήρους συνταξιοδότησης.

Οι στρεβλώσεις που ακολουθούν είναι πολλές:

- 1.** Ο θεσμός απογυμνώνεται του προστατευτικού της υγείας των εργαζομένων χαρακτήρα του και σταδιακά μετατρέπεται σε αντισταθμιστική παροχή για την έλλειψη στοιχειωδών συνθηκών Υγιεινής και Ασφάλειας¹ σε συγκεκριμένους χώρους, όπου η εργασία ήταν πράγματι βαρεία και ανθυγιεινή.
- 2.** Η έλλειψη κριτηρίων στην επικοινωνία μεταξύ εργαζομένων και πολιτείας, φαίνεται, ότι μετέτρεψε περαιτέρω την ένταξη στα ΒΑΕ σε πολιτική παροχή, η χορήγηση της οποίας ήταν εύκολη σε μικρές ομάδες εργαζομένων. Ομάδες οι οποίες, στο πλαίσιο των ευρύτερων διεκδικήσεων τους, προέβαλλαν πάντοτε και την ένταξη στα ΒΑΕ, διότι εκ των πραγμάτων είχε αποδειχθεί, ότι η πρόωρη πλήρης συνταξιοδότηση ήταν ένας αξιόλογος συνδικαλιστικός στόχος σχετικά εύκολα επιτεύξιμος.
- 3.** Κατά τον τρόπο αυτό, η Ελλάδα του 21^{ου} αιώνα, κατέληξε να είναι η μόνη Ευρωπαϊκή χώρα στην οποία από σύνολο περίπου 2.000.000 εργαζομένων 700.000 εργαζόμενοι ασφαλισμένοι στο ΙΚΑ ανήκουν στα ΒΑΕ. Ο μεγάλος αυτός αριθμός είναι βέβαιο ότι περιέχει και ειδικότητες που είτε δε θα έπρεπε να έχουν ενταχθεί εξ αρχής ή μετά την ένταξή τους θα μπορούσε αργότερα να εξαιρεθούν λόγω εξέλιξης της τεχνολογίας και βελτίωσης των όρων υγιεινής και ασφάλειας στον εργασιακό χώρο. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι δύο επιτροπές οι οποίες από το 1991 μέχρι σήμερα ανέλαβαν το έργο της ανανέωσης του πίνακα των ΒΑΕ δεν κατέληξαν σε συγκεκριμένη πρόταση ανανέωσης (βλέπε παραρτήματα III και IV).
- 4.** Ακόμη και μεταξύ των ήδη εντεταγμένων στα ΒΑΕ, προκύπτει πρόβλημα κοινωνικής αδικίας, λόγω του ότι, ομάδες εργαζομένων με πολύ διαφορετικό βαθμό δυσκολίας συνθηκών εργασίας, αντιμετωπίζονται από κοινού ως ενιαίο και αδιαφοροποίητο σύνολο. Έτσι, συμβαίνει σήμερα το παράδοξο «ο τρίφτης του χαμάμ» να έχει τα ίδια συνταξιοδοτικά δικαιώματα λόγω ΒΑΕ με τον εργαζόμενο στη ναυπηγοεπισκευαστική ζώνη του Περάματος. Η ανισότητα αυτή έχει

1

οδηγήσει σε ειδικές νομοθετικές ρυθμίσεις για ομάδες εργαζομένων για τις οποίες γίνεται ειδική αναφορά στον πίνακα του Δεύτερου Μέρους του παρόντος.

- 5.** Χιλιάδες εργαζόμενοι συνταξιοδοτούνται δικαίως ή αδικώς σε παραγωγική ηλικία με οτιδήποτε αυτό συνεπάγεται στην οικονομία του τόπου ιδιαίτερα δε στην ανάπτυξη μαύρης εργασίας και ανεργίας και εισφοροδιαφυγής.
- 6.** Το άνευ λόγου ή χωρίς ανταποδοτικότητα προς τον αφαιζόμενο αυξημένο ασφαλιστικό κόστος εν τέλει μετακυλιείται στις τιμές κάποιων προϊόντων και των υπηρεσιών που παράγονται, με οτιδήποτε αυτό συνεπάγεται στον πληθωρισμό και στο κοινωνικό σύνολο.
- 7.** Η έλλειψη συνέχειας στους μηχανισμούς κρίσης έχει διακόψει τις διαδικασίες ένταξης για νέες ειδικότητες, που ίσως θα ήταν δίκαιο να είχαν ενταχθεί στα ΒΑΕ.
- 8.** Ένας μεγάλος αριθμός εργαζομένων στα ΒΑΕ συμβαίνει να ασκεί τα επαγγέλματα αυτά ευκαιριακά ή για κάποιο χρονικό διάστημα που δεν είναι αρκετό για θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος, με αποτέλεσμα, τα βάρη ένσημο που κατέβαλε τόσο ο ίδιος όσο και ο εργοδότης να χάνονται στα ταμεία του ΙΚΑ.
- 9.** Είναι πιθανό κάποιες επιχειρήσεις να αποφεύγουν ακόμη την εφαρμογή των θεσμοθετημένων όρων Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας δεδομένου ότι και μετά τη λήψη σχετικών μέτρων δεν προβλέπεται η απαλλαγή τους από το πρόσθετο βαρύ ένσημο εφόσον δεν υφίσταται διαδικασία εξαίρεσης από τα ΒΑΕ. Το σημείο αυτό είναι ιδιαίτερα σοβαρό γιατί προσδίδει στα ΒΑΕ ανασταλτικό χαρακτήρα στη γενικευση των σύγχρονων όρων Υγιεινής και Ασφάλειας στην Εργασία.

4. ΒΑΕ και Υγιεινή και Ασφάλεια Εργασίας

Η έννοια της προστασίας των εργαζομένων από τις ίδιες τις συνθήκες εργασίας τους, αν και είχε τεθεί από τον Ιπποκράτη, που περιέγραψε το πρώτο επαγγελματικό νόσημα στα μεταλλεία του Λαυρίου, στην Ευρώπη ουσιαστικά άρχισε να αναπτύσσεται τον 19ο αιώνα, οπότε κάνουν την εμφάνισή τους οι πρώτες σχετικές νομοθετικές ρυθμίσεις.

Στην Ελλάδα, το πρώτο νομοθέτημα περί Υγιεινής και Ασφάλειας της εργασίας ήταν το Βασιλικό Διάταγμα της 25-8-1920.

Σημαντική θεωρείται η νομοθετική ρύθμιση του Ν. 1568/1985, ο οποίος και εισήγαγε τον θεσμό του ιατρού εργασίας και του τεχνικού ασφαλείας στις επιχειρήσεις.

Έκτοτε και σε εφαρμογή οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει εκδοθεί σειρά Προεδρικών Διαταγμάτων, με τα οποία καθορίστηκαν οι ισχύουσες σήμερα σύγχρονες συνθήκες υγιεινής και ασφαλείας της εργασίας και των επαγγελματικών χώρων.

Επιπλέον, η εξέλιξη της τεχνολογίας έχει βελτιώσει σημαντικά τους όρους άσκησης πολλών επαγγελμάτων με την έννοια ότι έχει εισαγάγει ασφαλέστερους εξοπλισμούς, μηχανήματα και συνθήκες εργασίας εν γένει.

Από κοινού, το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο και η τεχνολογία αποτελούν διεθνώς τον σύγχρονο τρόπο αντιμετώπισης του προβλήματος της προστασίας της υγιεινής και ασφαλείας των εργαζομένων, σε αντικατάσταση της προηγούμενης αντίληψης περί αποζημίωσης ή και πρόωρης συνταξιοδότησης, που είχαν το χαρακτήρα μάλλον «εξαγοράς» της αποδοχής του ενδεχόμενου κινδύνου, παρά ουσιαστικής προστασίας των εργαζομένων.

Ωστόσο, παρόλη τη σημαντική βελτίωση των δομών στους χώρους εργασίας, η υγιεινή και η ασφάλεια στην χώρα μας δεν έχει ακόμη φτάσει στο επιθυμητό

επίπεδο και καθιστά απαραίτητη την διατήρηση του θεσμού των ΒΑΕ, με αναθεώρηση του σχετικού πίνακα ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

5. Γενικές Προτάσεις

Η από το 1989 και μέχρι σήμερα τηρούμενη τακτική της μη κρίσης για ένταξη άλλων ομάδων εργαζομένων στα ΒΑΕ αλλά και της μη εξαίρεσης κανενός υφιστάμενου επαγγέλματος από τον ήδη υφιστάμενο πίνακα (παράρτημα Ι), οπωσδήποτε δεν αποτελεί λύση. Διότι αφενός μεν διαιωνίζει τις στρεβλώσεις που αναφέρονται στο κεφάλαιο 3 και περιπλέκει ακόμα περισσότερο το ζήτημα της σχέσης των ΒΑΕ με την υγιεινή και ασφάλεια στο χώρο της εργασίας (κεφάλαιο 4), αφετέρου δε, προσδίδει στην ελληνική πολιτεία ένα στοιχείο ατολμίας με χαρακτηριστική αδυναμία παρέμβασης σε ένα θέμα, το οποίο, όσο ακανθώδες και αν είναι, έπρεπε να είχε τεθεί επί τάπητος και προ πολλού να είχε αντιμετωπιστεί ως πηγή κοινωνικής αδικίας.

Ήδη η εισηγητική έκθεση του νόμου 3029/2002 αναφέρει τα εξής: «η συνεχής εξέλιξη της τεχνολογίας, η βελτίωση των συνθηκών εργασίας και η συνακόλουθη αναδιάρθρωση στο χώρο των διαφόρων επαγγελματιών επιβάλλει τον επανακαθορισμό των επαγγελματιών εκείνων που πληρούν τις προϋποθέσεις υπαγωγής στον Κανονισμό ΒΑΕ». Επιπλέον, η ακροτελεύτια παράγραφος του άρθρου 104 του Κανονισμού Ασφάλισης του ΙΚΑ, επίσης προβλέπει τη δυνατότητα εξαίρεσης εργασιών ή ειδικοτήτων, που υπήχθησαν στα ΒΑΕ, εφόσον μεταβληθούν ουσιωδώς οι όροι και γενικώς οι συνθήκες άσκησης του επαγγέλματος ή της εργασίας.

Σχετικά με την ανανέωση του πίνακα των ΒΑΕ, η παρούσα επιτροπή σοβαρά προβληματίστηκε από τα πορίσματα των δύο προηγούμενων επιτροπών (παραρτήματα ΙΙΙ, ΙV), τα οποία εξαντλούνται σε μια οριοθέτηση των δυσκολιών αντιμετώπισης του όλου θέματος χωρίς να καταλήγουν σε μία ρεαλιστική πρόταση επίλυσης.²

²

Η διαπίστωση όμως, ότι όχι μόνο η κυβέρνηση της χώρας αλλά και η κοινωνία ολόκληρη αναμένει μία οργανωμένη επιστημονική πρόταση σε ένα πολύ σοβαρό πρόβλημα, βάρυνε σημαντικά και επεκράτησε των οποιονδήποτε άλλων σκέψεων και τάσεων για υπεκφυγή, έτσι ώστε, η πλειοψηφία των μελών, αποφασίσαμε να ολοκληρώσουμε της εργασίες μας για μία συγκεκριμένη και σαφή πρόταση οι γενικές αρχές της οποίας εκτίθενται στο κεφάλαιο αυτό.

Καταρχήν η στόχευση.

Η επιτροπή θεωρεί άδικη την τυχόν ανατροπή του «κεκτημένου δικαιώματος» 700.000 εργαζομένων χαμηλού εισοδήματος, οι οποίοι ήδη προσβλέπουν σε πρόωρη πλήρη συνταξιοδότηση πιθανόν δε και να επέλεξαν την ειδικότητα ή τον χώρο εργασίας τους με αυτό το δεδομένο. Εάν η ένταξη στα ΒΑΕ «χορηγήθηκε» κακώς, το σφάλμα βαρύνει την πολιτεία και όχι τους εργαζόμενους.

Στο σημείο αυτό και για πρόληψη του ερωτήματος κατά πόσο εμπίπτει στα καθήκοντα της παρούσας επιστημονικής επιτροπής η ανωτέρω προσέγγιση του θέματος, η απάντηση είναι σαφώς καταφατική. Ναι, η επιτροπή πιστεύει ότι έχει, όχι μόνο δικαίωμα αλλά και καθήκον, να προσδιορίσει το βεληνεκές της πρότασής της με όρους κοινωνικούς που ήδη εξετέθησαν επιπλέον των επιστημονικών που ακολουθούν.

Επιστημονικά, το στοιχείο που θα ενίσχυε την ισχύ του παρόντος πορίσματος θα ήταν η ύπαρξη επιδημιολογικών δεδομένων σχετικά με τις επιπτώσεις των συνθηκών εργασίας στην υγεία των εργαζομένων στα ΒΑΕ. Είναι γεγονός ότι ο βαθμός της μέχρι σήμερα εφαρμογής του θεσμού του Ιατρού Εργασίας, του Τεχνικού Ασφάλειας και των όρων Υγιεινής και Ασφάλειας των Εργαζομένων (βλέπε κεφάλαιο 4) δεν έχει επιτρέψει την αυστηρή επιδημιολογική παρατήρηση των 700.00 περίπου εργαζομένων που ήδη υπάγονται και του

άγνωστου αριθμού που αιτείται την υπαγωγή στα ΒΑΕ, έτσι ώστε η επαγγελματική νοσηρότητα δεν είναι καταγεγραμμένη.

Άρα, η τυχόν πρόταση για εξαίρεση έστω και ενός εργαζόμενου που ήδη υπάγεται στα ΒΑΕ σήμερα θα κινδύνευε να είναι με επιστημονικούς όρους άστοχη.

Πρώτη, λοιπόν, γενική πρόταση της επιτροπής είναι ότι κάθε κρίση για εξαίρεση ή ένταξη ενός χώρου ή μιας ειδικότητας εργαζομένων στα ΒΑΕ, θα αφορά μόνο στους εφεξής νεοασφαλιζόμενους στο χώρο εργασίας και δε θα θίγει τους ήδη εργαζόμενους.

Είναι, όμως, εξίσου άστοχη και η χωρίς επιδημιολογικά στοιχεία άκριτη συνέχιση της προνομιακής μεταχείρισης νεοεισερχομένων στο χώρο εργασίας, που εντάσσονται σε ΒΑΕ, τα οποία πολλές φορές προφανέστατα δεν είναι ΒΑΕ και διαιωνίζουν μία απαράδεκτα άδικη κατάσταση.

Η επιτροπή αισθάνεται ότι έχει τη γνώση, την εμπειρία και την απαιτούμενη κρίση για ουσιαστική παρέμβαση στο σημείο με το παρόν πόρισμα.

Δεύτερη γενική αρχή προσέγγισης του όλου θέματος που επίσης απορρέει από την έλλειψη επακριβών στοιχείων και μετρήσεων, είναι ότι, η οποιαδήποτε σημερινή πρόταση δεν θα έχει χαρακτήρα «θέσφατου» όπως μάλλον συνέβαινε στο παρελθόν. Η εξέλιξη της Τεχνολογίας, της Ιατρικής της Εργασίας, των όρων Υγιεινής και Ασφάλειας αλλά και της Εργασίας αυτήν καθ' εαυτήν επιβάλλει τη διαρκή αναθεώρηση του προτεινόμενου πίνακα (βλέπε Μέρος Δεύτερο).

Η ίδια η επιτροπή θεωρεί, ότι το πόρισμα της οφείλει να αναθεωρείται ανά πενταετία περίπου, έτσι ώστε, τόσο οι εισαγόμενοι στο χώρο εργασίας από τούδε και στο εξής, όσο και η Ελληνική Πολιτεία αλλά και το κοινωνικό σύνολο να γνωρίζουν ότι ο πίνακας των ΒΑΕ θα τελεί υπό διαρκή αναθεώρηση διότι η

παραμικρή «στατικότητα» επί του θέματος κινδυνεύει να οδηγήσει πάλι σε κοινωνική αδικία.

Η δυναμική αυτή προσέγγιση προϋποθέτει την ανάπτυξη και λειτουργία μιας συγκεκριμένης διαδικασίας συλλογής στοιχείων και επανάκρισης ανά πενταετία. Μηχανισμού, ο οποίος κατ' ανάγκη διασυνδέεται με την άμεση, αποτελεσματική και αυστηρά υποχρεωτική εφαρμογή των Όρων Υγιεινής και Ασφάλειας αλλά και του θεσμού Ιατρού Εργασίας και Τεχνικού Ασφάλειας με απόλυτη προτεραιότητα στα ΒΑΕ.

Προτείνεται έτσι η ανάπτυξη ενός μηχανισμού με προοπτική ορθολογιστικής, δίκαιης και συνεχιζόμενης διαχείρισης του όλου θέματος, το οποίο σταδιακά και σε βάθος χρόνου θα οδηγηθεί σε οριστική επίλυση με υπεύθυνα βήματα και με όρους κοινωνικής αποδοχής.

Η θέσπιση κριτηρίων ένταξης κρίθηκε επίσης απαραίτητη για την αναθεώρηση του πίνακα του ισχύοντος Κανονισμού των ΒΑΕ (παράρτημα Ι).

Είναι εντυπωσιακό, ότι μέχρι σήμερα, στο πλέγμα της διαρκούς επικοινωνίας των συνδικάτων με την Κοινωνία για ένταξη ολοένα κι περισσότερων ομάδων εργαζομένων στα ΒΑΕ ουδέποτε προέκυψε η αναγκαιότητα καθιέρωσης ή έστω πρότασης κάποιων κριτηρίων ένταξης. Η παρούσα επιτροπή δαπάνησε σημαντικό χρόνο και ενέργεια μέχρι να καταλήξει ομόφωνα³ στα ακόλουθα κριτήρια:

- i. Η ήδη υπάρχουσα ένταξη στα ΒΑΕ
- ii. Η τυχόν μεταβολή (ελάφρυνση) των όρων εργασίας από την πρώτη νομοθετική ένταξη μέχρι σήμερα
- iii. Επιδημιολογικά στοιχεία (νοσηρότητα, συχνότητα ατυχημάτων κ.ά)
- iv. Τα οποιαδήποτε υποστηρικτικά στοιχεία συνοδεύουν το αίτημα

3

v. Το μορφωτικό επίπεδο των εργαζομένων ιδίως επιστημόνων ως παράγοντας γνώση του κινδύνου αλλά και σωστής λήψης μέτρων αποφυγής του

vi. Η έκθεση σε αναγνωρισμένους παράγοντες κινδύνου όπως:

- Ιοντίζουσες ακτινοβολίες
- Επικίνδυνα βιολογικά υλικά
- Ερεθιστικοί και τοξικοί χημικοί παράγοντες
- Εισπνεόμενοι ρύποι
- Υψηλή στάθμη θορύβου
- Ιδιαίτερα χαμηλή ή υψηλή θερμοκρασία
- Εργασία με πολλές βάρδιες, ιδίως νυχτερινές
- Εργασία σε ιδιαίτερα μη φυσιολογικές συνθήκες ύψους ή βάθους υπό την επιφάνεια της γης ή της θάλασσας
- Περιβάλλον με μηχανήματα με κινητά μέρη

Τα κριτήρια αυτά σε συνδυασμό με τις σύγχρονες αντιλήψεις περί σωματικής καταπόνησης και επαγγελματικού κινδύνου, που αποτελούν μεγέθη αντικειμενικά προσδιοριζόμενα με κατάλληλες μετρήσεις και επιστημονικά αποδεκτά, θεωρείται ότι θα διασφαλίσουν ακόμη περισσότερο μια δίκαιη κρίση.

Άλλη σημαντική γενική πρόταση της επιτροπής είναι και η κλιμάκωση της βαρύτητας των διαφόρων χώρων εργασίας και ειδικοτήτων που υπάγονται και προτείνονται να παραμείνουν στα ΒΑΕ.

Η πρόταση αυτή αναλύεται εκτενώς, διότι αποτέλεσε σημείο διαφοροποιήσεων μεταξύ των μελών της επιτροπής. Καταρχήν διαφώνησε ο εκπρόσωπος της ΓΣΕΕ με το σκεπτικό της έλλειψης στοιχείων για την κλιμάκωση αυτή, ενώ χωρίς να διαφωνούν επί της ουσίας επιφυλάξεις ως προς την απουσία σχετικού νομοθετικού πλαισίου και ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης και ποσοστών εισφορών ανά κλίμακα,

διατύπωσαν και κατέγραψαν στα πρακτικά οι ειδικοί επιστήμονες-νομικοί κκ Γεώργιος Ψηλός και Δημήτριος Μπούρλος.

Τι εννοεί η αρχή αυτή;

Ότι ουσιαστικά οι σημερινές 580 ομάδες των περίπου 700.000 εργαζομένων, που υπάγονται στα ΒΑΕ, δεν αποτελούν ένα ενιαίο σύνολο από πλευράς βαρύτητας διότι απλούστατα εκ των πραγμάτων διαφοροποιούνται μεταξύ τους και μάλιστα σημαντικά.

Με επιστημονικούς δηλαδή όρους, η διάκριση σε διαφορετική κλίμακα βαρύτητας των ειδικοτήτων και των χώρων εργασίας που ανήκουν στα ΒΑΕ καταρχήν υπαγορεύεται από τον πολύ μεγάλο αριθμό τους. Ένας τόσο μεγάλος αριθμός οποιουδήποτε υποκείμενου σε μέτρηση φυσικού μεγέθους υπακούει στο νόμο της φυσικής κατανομής και διαβαθμίζεται σύμφωνα με την «κωδωνοειδή» καμπύλη του Gauss. Εάν, δηλαδή, μετρηθεί το ύψος των δέντρων ενός δάσους, αυτό δε θα είναι ταυτόσημο για όλα τα δέντρα. Κάποια θα είναι πολύ υψηλά και θα ανήκουν στη μία άκρη της καμπύλης, κάποια θα είναι πολύ χαμηλά και θα ανήκουν στην άλλη άκρη, ενώ τα περισσότερα θα διαβαθμίζονται καθ' ύψος ανάμεσα στα δύο άκρα και η γραφική παράσταση του συνόλου των μετρήσεων θα έχει το σχήμα μιας «κωδωνοειδούς» κανονικής κατανομής του Gauss. Αυτό συμβαίνει και με το σύνολο των χώρων εργασίας και ειδικοτήτων που σήμερα υπάγονται στα ΒΑΕ (παράρτημα Ι). Λόγω του μεγάλου αριθμού τους δεν είναι και δε μπορεί να θεωρούνται ταυτόσημα. Μία απλή ανάγνωση του παραρτήματος Ι είναι απολύτως πειστική. Εργαζόμενοι σε σχετικά μικρής βαρύτητας επαγγέλματα -που ανήκουν στη μία άκρη της καμπύλης- έχουν ταυτιστεί με άλλους που οπωσδήποτε εργάζονται σε ακραία σκληρότερες εργασίες –και ανήκουν στην άλλη άκρη της καμπύλης- ενώ στο ενδιάμεσο, κατανέμονται οι υπόλοιποι, οι οποίοι ταυτίζονται και με τους μεν και με τους δε.

Η μη δίκαιη αυτή ταύτιση, φυσική συνέπεια του μεγάλου αριθμού, έχει εμμέσως πλην σαφώς αναγνωριστεί από το νομοθέτη, ο οποίος από την ίδια

παρατήρηση ή εξ ενστίκτου δικαιοσύνης ορμώμενος, κατέφυγε στη λύση της χορήγησης ειδικών, ευνοϊκότερων από τους γενικούς για τα ΒΑΕ όρους συνταξιοδότησης σε μεμονωμένα επαγγέλματα ακραίας βαρύτητας (βλέπε επισημάνσεις του Πίνακα 1 του Δεύτερου Μέρους). Η έννοια της κλιμάκωσης, δηλαδή, ήδη υφίσταται και ήδη έχει εισαχθεί στη νομοθεσία με τη θέσπιση ευνοϊκότερων όρων πρόωρης πλήρους συνταξιοδότησης πχ στους οδοκαθαριστές των ΟΤΑ και στους εργαζόμενους στις στοές των ορυχείων. Πέραν όμως από τη νομοθετική παρέμβαση που έχει γίνει για τις περιπτώσεις ακραίας βαρύτητας, το πλήθος των ειδικοτήτων και χώρων εργασίας που περιλαμβάνονται στον πίνακα των ΒΑΕ είναι επίσης απαραίτητο να κλιμακωθούν

Εάν το τελικό πόρισμα της παρούσας επιτροπής περιελάμβανε ένα πολύ μικρό αριθμό εργαζομένων και ελάχιστες ειδικότητες ή χώρους εργασίας, που μόνο αυτοί θα έπρεπε να ανήκουν στα ΒΑΕ, όπως συμβαίνει σε άλλες χώρες που υφίσταται ο θεσμός, τότε πράγματι, θα ήταν περιττή η έννοια της κλιμάκωσης και θα ήταν δίκαιη η ένταξη όλων σε μια κατηγορία. Κάτι τέτοιο όμως δεν ισχύει στη συγκεκριμένη περίπτωση.

Εκτός όμως από τα παραπάνω, υπάρχει ακόμα ένας ισχυρός επιστημονικός λόγος για την εισαγωγή της έννοιας της κλιμάκωσης της βαρύτητας στην παρούσα κρίση: η έλλειψη στοιχείων όπως ήδη έχει προαναφερθεί. Η έλλειψη αυτή επιβάλλει ως μοναδική μεθοδολογία κρίσης τη σχετική και συγκριτική μεταξύ των κρινόμενων ομάδων αξιολόγηση της βαρύτητας στη συνέχεια δε, την ταξινόμησή τους σε ομάδες κατά κλίμακα.

Εάν, δηλαδή, κληθεί κάποιος να ξεχωρίσει από ένα πλήθος τους κοντούς από του ψηλούς ανθρώπους χωρίς, όμως, να διαθέτει ένα μέτρο για να μετρήσει το ύψος του καθενός, το μόνο που μπορεί να εφαρμόσει είναι η σχετική μεταξύ τους συγκριτική κατάταξη. Αυτό ακριβώς έκανε και η επιτροπή στην παρούσα κρίση: κατέταξε τις παραμένουσες στα ΒΑΕ ομάδες αρχίζοντας από

την κλίμακα 1 (ελαφρότερη) μέχρι την κλίμακα 4 (βαρύτερη) όπως αναλυτικά φαίνεται στον πίνακα 1 του Δευτέρου Μέρους.

Τι θα μπορούσε να σημαίνει αυτή η κλιμάκωση για τους εργαζομένους;
Πως διαφοροποιείται δηλαδή ο εργαζόμενος που εντάσσεται στην κλίμακα 1 από εκείνον που εντάσσεται στην κλίμακα 2 ή 3 ή 4;
Αυτό είναι καθαρά πολιτικό και οικονομικό ζήτημα, μάλλον εκτός ορίων αρμοδιότητας της επιτροπής, η οποία αν και το έχει συζητήσει, αποφάσισε να μη συμπεριλάβει σχετική πρόταση στο παρόν πόρισμα αλλά να θεωρήσει το έργο της ολοκληρούμενο με την πρόταση της κλιμάκωσης ανωτέρω. Η αντιστοίχιση παροχών και καταβαλλομένων εισφορών ανά κλίμακα βαρύτητας, στο πλαίσιο της αρχής της ανταποδοτικότητας, προτείνεται ως πεδίο ανάπτυξης διαλόγου ανάμεσα στην πολιτεία και στους κοινωνικούς εταίρους.

Ανάλογη είναι και η θέση της επιτροπής σχετικά με το θέμα που θα ανακύψει από τις δύο κατηγορίες εργαζομένων σε επιχειρήσεις όπου θα συνυπάρχουν ήδη υπαγόμενοι και νεότεροι μη υπαγόμενοι στα ΒΑΕ. Για κάποιους εργοδότες το στοιχείο αυτό είναι δυνατό να υποκινήσει το ενδιαφέρον πρόωρης αντικατάστασης των παλαιών ασφαλισμένων με νέους. Στο σημείο αυτό προτείνεται η διασφάλιση από την Πολιτεία των δικαιωμάτων των ήδη εργαζομένων.

Όσον αφορά στην κρίση νέων αιτημάτων για ένταξη στα ΒΑΕ προτείνεται η καθιέρωση σαφούς και δημόσια γνωστής διαδικασίας υποβολής αναλόγων αιτημάτων με πρόβλεψη χρονικής διάρκειας και τρόπου υποβολής.

Η επιτροπή προτείνει την απάλειψη του όρου «Ανθυγιεινά» από τον ορισμό των επαγγελμάτων που έως σήμερα χαρακτηρίζονται ως «Βαρέα και Ανθυγιεινά», θεωρώντας ότι ο όρος βρίσκεται σε δυσαρμονία με το ευρωπαϊκό γίνεσθαι και με την σύγχρονη διεθνή πρακτική επί του θέματος.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ: ΕΙΔΙΚΟ

1. Εισαγωγή

Το κείμενο του μέρους αυτού αναφέρεται στις επιχειρήσεις, στους χώρους εργασίας καθώς και στις ειδικότητες εργαζομένων, που σήμερα υπάγονται στα ΒΑΕ και επανακρίθηκαν από την επιτροπή.

Όπως αναφέρεται και στο γενικό μέρος κάθε περίπτωση εξετάστηκε μεμονωμένα και αναλυτικά. Μετά από εισήγηση, ακολουθούσε εκτενής συζήτηση και τέλος μυστική ψηφοφορία μεταξύ των μελών της επιτροπής. Σε περίπτωση θετικής απόφασης για ένταξη στα ΒΑΕ ακολουθούσε ανάλογη διαδικασία και δεύτερη μυστική ψηφοφορία για τον προσδιορισμό της κλίμακας βαρύτητας από 1 έως 4 σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο γενικό μέρος.

Η προσέγγιση του όλου θέματος έγινε με βάση τον ισχύοντα κανονισμό του ΙΚΑ για τα ΒΑΕ αντίγραφο του οποίου επισυνάπτεται με τη μορφή παραρτήματος Ι. Ακολουθήθηκε ακριβώς η σειρά και η περιγραφή των επιχειρήσεων, χώρων και ειδικοτήτων του κανονισμού αυτού ώστε να διευκολύνεται η σύγκριση του τελικά προτεινόμενου με τον ισχύοντα πίνακα.

Σε ειδικές περιπτώσεις, πχ ορυχεία, οικοδόμοι, οδοκαθαριστές, εκτός από το θέμα της ένταξης ή όχι στα ΒΑΕ καθώς και την κλίμακα βαρύτητας κρίθηκε απαραίτητο να γίνει ιδιαίτερη συζήτηση και διαμόρφωση πρότασης σχετικά με την εκτός ΒΑΕ ισχύουσα ευνοϊκότερη νομοθεσία πρόωμης συνταξιοδότησης. Στις περιπτώσεις αυτές καθώς και σε περιπτώσεις αλληλοεπικάλυψης των υπό κρίση θεμάτων γίνεται ειδική αναφορά στον πίνακα που ακολουθεί.

Διευκρινίζεται ότι δεν κρίθηκε καμία νέα περίπτωση για υπαγωγή στα ΒΑΕ διότι:

α) Διατυπώθηκαν νομικές αμφιβολίες αν ήταν στις αρμοδιότητες της επιτροπής μια παρόμοια κρίση.

β) Μόνο πολύ μικρός αριθμός αιτημάτων κατετέθη άμεσα στο Υπουργείο. Η ύπαρξη του μεγαλύτερου μέρους των αιτημάτων, γνωστοποιήθηκε στην επιτροπή από τον εκπρόσωπο της ΓΣΕΕ, μόνο με μορφή καταλόγου- χωρίς κανένα συνοδευτικό έγγραφο διατύπωσης του αιτήματος- και επομένως δεν ήταν δυνατό να κριθεί.

γ) Από μέλη της επιτροπής διατυπώθηκε επιφύλαξη ως προς το δίκαιο της κρίσης των νέων αιτημάτων, δεδομένου ότι δεν είχε προηγηθεί μία συγκεκριμένη και δημόσια γνωστή διαδικασία υποβολής.

2. Αναθέωση του πίνακα των ΒΑΕ

Με βάση τα ανωτέρω η Επιτροπή προτείνει την ακόλουθη τροποποίηση του ισχύοντος κανονισμού του ΙΚΑ για τα ΒΑΕ:

ΕΔΑΦΙΟ Α: Αναφορά σε κατηγορίες επιχειρήσεων ή/και χώρων εργασίας σε συνδυασμό με συγκεκριμένες ειδικότητες εργαζομένων	
Εργασίες	Ειδικότητες
1) Μεταλλεία Λιγνιτωρυχεία, Ορυχεία, Λατομεία πάσης φύσεως, Ασβεστοποιεία	<p>Οι με οποιαδήποτε ειδικότητα ή ιδιότητα εργαζόμενοι μέσα στον εργοταξιακό χώρο της εξόρυξης μεταλλευτικών προϊόντων, της καμινείας και του εμπλουτισμού του μεταλλεύματος, όπως ο χώρος αυτός προσδιορίζεται από τις κείμενες διατάξεις.</p> <p>Οι ως άνω απασχολούμενοι παραμένουν στα Β.Α.Ε</p> <p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής:</p> <p>A. Οι με οποιαδήποτε ειδικότητα ή ιδιότητα εργαζόμενοι σε υπόγεια ορυχεία ή στοές: ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ)</p> <p>Επισήμανση: Κατ' εξαίρεση από τη γενική νομοθεσία για τα Β.Α.Ε οι απασχολούμενοι σε υπόγειες στοές Μεταλλείων – Λιγνιτωρυχείων καθώς και σε υποθαλάσσιες εργασίες δικαιούνται σύνταξης λόγω γήρατος από το 50^ο έτος της ηλικίας και με 4500 ημέρες εργασίας (ΗΕ) (σχετικές διατάξεις: ν.997/79 άρθρο 20, ν.1469/84 άρθρο 12 ν.2084/92 άρθρο 48)</p> <p>Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.</p> <p>B. Οι με οποιαδήποτε ειδικότητα ή ιδιότητα εργαζόμενοι (πλην φυλάκων και υπαλλήλων γραφείου) σε επίγειες εργοταξιακές εγκαταστάσεις: ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ</p>

	<p>2 (ΔΥΟ)</p> <p>Γ. Φύλακες ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)</p> <p>Δ. Υπάλληλοι γραφείων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
1Α) Επιχειρήσεις κατεργασίας του Ξηρού Ασβέστη.	Οι απασχολούμενοι στη φρύξη, κονιοποίηση και τη συσκευασία σε σάκου του Ξηρού Ασβέστη: ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
2) Οικοδομικές και τεχνικές εργασίες	Όλοι οι ασφαλιζόμενοι, βάσει των άρθρων 35-51 του Κανονισμού Ασφαλίσεως ΙΚΑ εξαιρουμένων των όσων αναφέρονται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 εδάφιο γ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ) Επισήμανση: Κατ' εξαίρεση από τη γενική νομοθεσία για τα Β.Α.Ε οι απασχολούμενοι στις Οικοδομικές και Τεχνικές Εργασίες δικαιούνται σύνταξη γήρατος με τη συμπλήρωση του 58 ^{ου} έτους και με 4500 ΗΕ στις ειδικότητες αυτές (σχετικές διατάξεις: ν.1543/85 άρθρο 43 ν.1759/88 άρθρο 2, ν.2335/95 άρθρο 6 και 3232/04 άρθρο 15 κ.ά). Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.
3) Τσιμεντοβιομηχανίες.	Όλο το εντός του εργοστασιακού χώρου απασχολούμενο προσωπικό ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)
4) Κατεργασία μαρμάρων	Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Εργατοτεχνίτες κοπής και κατεργασίας μαρμάρων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)

	<p>B. Οι απασχολούμενοι στην παραγωγή - παρασκευή μαρμαροψηφίδων και μαρμαρόσκονης</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)</p>
5) Επεξεργασία στόκου γύψου Καολίνης -Τάλκ-Θηραϊκής γης	<p>Τριβείς - ψήστες-μυλωνάδες – τροφοδότες</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
6)Κεραμοποιεία-πλινθοποιεία-αγγειοπλαστεία.	<p>Όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
7)Φορτοεκφορτώσεις ξηράς και θάλασσας	<p>Οι απασχολούμενοι κατά κύριο λόγο με την άρση βαρών, χωρίς τη χρησιμοποίηση μηχανικών μέσων, για φόρτωση, εκφόρτωση στοίβαγμα, ταξινόμηση, ζύγιση, τακτοποίηση, διαλογή κλπ.</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p>
8)Βυρσοδεψία	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής:</p> <p>A. Εργαζόμενοι στην κατεργασία και αποξήρανση</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>B. Οι εργαζόμενοι στη συντήρηση</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>Γ. Οι εργαζόμενοι στη μεταφορά</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)</p>
9) Υπηρεσίες Υγιεινής	<p>Εργατοτεχνίτες υπονόμων (επισκευή, συντήρηση και καθαρισμός κλειστών αγωγών ακαθάρτων υδάτων σε λειτουργία καθώς και αντλιοστασίων ακαθάρτων υδάτων), εργάτες αποκομιδής, διαλογής, επιστασίας και</p>

	<p>καταστροφής απορριμμάτων, εκκένωσης βόθρων - οδοκαθαριστές-εργαζόμενοι αποκλειστικά σε συνεργεία συντήρησης και καθαρισμού αυτοκινήτων καθαριότητας, εργάτες ψεκασμού εστιών μόλυνσης - εργάτες αφοδευτηρίων, εκταφείς νεκρών και καθαριστές οστών, σταυλίτες-μεταφορείς ζώων-εργοδηγοί αποχέτευσης-προσωπικό συντήρησης των αντλιοστασίων αποχέτευσης, επιστάτες καθαριότητας</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ)</p> <p>Επισήμανση: Κατ' εξαίρεση από τη γενική νομοθεσία για τα Β.Α.Ε, το προσωπικό των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης το οποίο απασχολείται στην αποκομιδή, μεταφορά, διαλογή, επιστάσια, καταστροφή απορριμμάτων, σε συνεργεία συντήρησης, επισκευής των μέσων καθαριότητας και με το πλύσιμο αυτών, καθώς και οι οδοκαθαριστές, εργάτες αφοδευτηρίων, εκταφείς νεκρών και καθαριστές οστών, δικαιούνται σύνταξη λόγω γήρατος από το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, με τη συμπλήρωση του 58^{ου} έτους της ηλικίας και με 4500 ημέρες εργασίας. (σχετικές διατάξεις: ν.1694/94 άρθρο 36, ν.2335/95 άρθρο 6, ν.3232/04 άρθρο 15).</p> <p>Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.</p>
<p>10) Σφαγή και εκδορά ζώων και πτηνών</p>	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής:</p> <p>A. Εργάτες σφαγής, εκδοράς, ζώων ή πτηνών, στα σφαγεία- καθαρισμού εντέρων και άκρων-καθαρισμού των χώρων σφαγής-καθαρισμού εντέρων</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>B. Οι εργαζόμενοι εκτός του χώρου των σφαγείων</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>11-11Α-11Β) Βιομηχανίες και βιοτεχνίες παραγωγής και κατεργασίας σιδήρου</p>	<p>Όλο το προσωπικό το απασχολούμενο μέσα στον εργοστασιακό χώρο πλην των υπαλλήλων γραφείων</p>

<p>χυτοσιδήρου, χάλυβος και λοιπών μετάλλων και παραγωγής χάλυβα ψυχρής ελάσεως σε ελάσματα ή σύρματα από χάλυβα θερμής ελάσεως</p>	<p>ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ)</p>
<p>12) Υαλουργία</p>	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής:</p> <p>A.Εμφυσητές – Πιεστές (πρεσσαδόροι) απασχολούμενοι στα τμήματα επεξεργασίας πρώτων υλών και κλιβάνων, χειριστές αυτομάτων μηχανημάτων σχηματοποίησης υάλου, αμμοβολιστές και βοηθοί όλων των ανωτέρω ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>B. Κόφτες, μεταφορείς υάλου με λαβίδα, καθαριστές σχηματοδοτικών μηχανών, καλουπιέρηδες, διαλογείς, διακοσμητές, εφαρμοστές, οι απασχολούμενοι κυρίως εντός των χώρων παραγωγής ηλεκτρολόγοι και βοηθοί όλων των ειδικοτήτων τούτων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ.</p>
<p>13-14) Παραγωγή διθειούχου άνθρακος ή ανοργάνων οξέων</p>	<p>Όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό - χημικοί – επιστάτες ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
<p>15) Χημική Βιομηχανία και βιοτεχνία παραγωγής και επεξεργασίας χλωρίου και των παραγώγων αυτού.</p>	<p>Εργατοτεχνικό προσωπικό (πλην εργατών αυλής)-χημικοί παραγωγής- τεχνικοί και επιστάτες ΕΝΤΑΣΣΕΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
<p>15Α) Βιομηχανία Παραγωγής Απορρυπαντικών</p>	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής:</p> <p>A. Εργάτες τροφοδοσίας του απορρυπαντικού μίγματος ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)</p> <p>B. εργάτες συσκευασίας του προϊόντος</p>

	ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
16-17) Βιομηχανία παραγωγής και συσκευασίας χημικών λιπασμάτων και γεωργικών φαρμάκων (μυκητοκτόνα, εντομοκτόνα και ορμονικά ζιζανιοκτόνα)	Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Εργατοτεχνικό προσωπικό, επιστάτες και φορτοεκφορτωτές ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) Β. Χημικοί-Γεωπόνοι-Τεχνικοί ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)
17Α) Παραγωγή και παρασκευή φαρμάκων, καλλυντικών, αρωμάτων κτηνιατρικών φαρμάκων και θειικού αργιλίου.	Οι απασχολούμενοι στους χώρους παραγωγής και παρασκευής των αντίστοιχων προϊόντων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
18) Βιομηχανία και βιοτεχνία επεξεργασίας οστών	Όλο το Εργατοτεχνικό προσωπικό παραλαβής, διαλογής και μεταφοράς οστών ΕΞΑΙΡΕΙΤΑΙ
19) Βιομηχανία και βιοτεχνία κατασκευής πυριμάχων και οξυμάχων υλικών	Όλο το απασχολούμενο εργατοτεχνικό προσωπικό-κτίστες και επισκευαστές βιομηχανικών κλιβάνων παραγωγής από πυρίμαχα και οξύμαχα υλικά ΕΞΑΙΡΕΙΤΑΙ
20) Βιομηχανία και Βιοτεχνία παραγωγής και παρασκευής Οργανικών Χρωμάτων, βερνικιών και μελανών.	Οι απασχολούμενοι στη διαδικασία παραγωγής και παρασκευής εργατοτεχνίτες (εξαιρουμένων των πακεταριστών) τεχνικοί, επιστάτες, χημικοί ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ-ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)
21) Βιομηχανία και Βιοτεχνία παραγωγής και παρασκευής ανοργάνων χρωμάτων.	Οι απασχολούμενοι αποκλειστικά στα τριβεία εργατοτεχνίτες ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
22) Κλωστοϋφαντουργία και συναφείς εργασίες	

1. Εκκοκκιστήρια βάμβακος	Χειριστές εκκοκκιστικών μηχανών και λίντερ
2. Κλωστήρια	α) Εργατοτεχνίτες σκούτσερ – χαρτζιών – συρτών - κτενιστριών και προγνεστριών, κλώστριες και μπομπινούδες β) Όλοι οι απασχολούμενοι στη νηματοποίηση και την επεξεργασία των συνθετικών ινών».
3. Υφαντήρια	Υφαντές-Υφάντριες (Βαμβακερών, μαλλίνων, ταπήτων κ.λ.π. ανεξάρτητα της πρώτης ύλης).
4. Βαφεία	Εργατοτεχνίτες απασχολούμενοι στη βαφή και απόπλυση υφασμάτων και νημάτων.
5. Φινιριστήρια	Οι απασχολούμενοι στο κολλάρισμα, οι απασχολούμενοι στα μηχανήματα ΡΑΜΜΑ (κολλάρισμα, στέγνωμα, σιδέρωμα, περιτύλιγμα του υφάσματος)
6. Σχοινοποιία	Οι απασχολούμενοι σε αντίστοιχες εργασίες των κλωστήριων και υφαντηρίων, καθώς και οι απασχολούμενοι, γενικά, στην πλύση και λεύκανση
7. Καναβουργία	Οι απασχολούμενοι σε σκούτσερ, λανάρα, αλεβίτσα, πλύση και λεύκανση
	ΑΠΑΝΤΕΣ ΟΙ ΑΝΩΤΕΡΩ ΕΦΟΣΟΝ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)
23) Ηλεκτρομηχανικά πλυντήρια που λειτουργούν αυτοτελώς ή ως τμήματα κλωστούφαντουργείων. (εξαιρούνται τα οικιακού τύπου πλυντήρια χωρητικότητας εκάστου μέχρι 20 κιλών και τα	Εργατοτεχνίτες απασχολούμενοι σε χώρους πλύσης και λεύκανσης, σιδερώτριες και διαλογείς ιματισμού ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)

στεγνοκαθαριστήρια)	
24) Σπορelaiουργία	<p>Εργατοτεχνίτες απασχολούμενοι στα αναμεικτήρια (μπουράτα), εργατοτεχνίτες λίντερ πρεσσαδόροι, ραφίναριστές αποχρωματιστές, υδρογονωτές, εργάτες αυλής, πλύντες βαρελιών, οι απασχολούμενοι στα τμήματα: α) παραγωγής υδρογόνου και β) παραγωγής και συσκευασίας υδρογονομένων προϊόντων</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
25) Πυρηνelaiουργία	<p>Εκχυλιστές, θερμαστές και βοηθοί αυτών, , ραφίναριστές, αποχρωματιστές, υδρογονωτές, εργάτες αυλής, πλύντες βαρελιών, οι απασχολούμενοι στα τμήματα: α) παραγωγής υδρογόνου και β) παραγωγής και συσκευασίας υδρογονωμένων προϊόντων</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>Επισήμανση: Εργατοτεχνικό προσωπικό απασχολούμενο στην φόρτωση και εκφόρτωση των εκχυλιστικών συσκευών εμπίπτει στις διατάξεις της περίπτωσης 7</p>
25Α) Ελαιουργία	<p>Ραφίναριστές, αποχρωματιστές, υδρογονωτές εργάτες αυλής, πλύντες βαρελιών, οι απασχολούμενοι στα τμήματα: α) παραγωγής υδρογόνου και β) παραγωγής και συσκευασίας υδρογονωμένων προϊόντων</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
26) Σαπωνοποιία	<p>Οι απασχολούμενοι: α) στην παρασκευή σαπωνομάζας, β) στα ξηραντήρια γ) στα μπουράτα, δ) ψήστες και βοηθοί (εργαζόμενοι επί ανοικτών και κλειστών συστημάτων), ε) πρεσσαριστές</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
27) Βιομηχανία και βιοτεχνία ελαστικού και παραγωγής ελαστικών και αεροθαλάμων	<p>Όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό</p> <p>ΕΞΑΙΡΕΙΤΑΙ</p>

μεταφορικών μέσων	
28) Βιομηχανία παραγωγής τεχνητής μετάξης	Εργατοτεχνίτες τμημάτων βισκόζης - κλωστοποίησης και κλιβάνων θειώσεως ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
29) Βιομηχανία και βιοτεχνία υγρών συσσωρευτών μολύβδου	Όλο το απασχολούμενο εργατοτεχνικό προσωπικό ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)
30) Βιομηχανία εκρηκτικών υλών και πυριτίδων	Όλο το απασχολούμενο εργατοτεχνικό προσωπικό - επιστάτες – χημικοί ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
30Α) Συγκρότημα εργοστασίων Υμηττού της ΑΕΕ Πυριτιδοποιείου - Καλυκοποιείου	Οι απασχολούμενοι εντός του χώρου των τμημάτων: α) Οβιδουργείου, β) Μηχανουργείου, γ) Αυτομάτων μηχανημάτων, δ) Πριονίων, ε) Π.Ε.Ψ. (πίεσης εν ψυχρώ), στ) Καλυκοποιίας και ζ) οι απασχολούμενοι αποκλειστικά στο φωτοτυπείο στο οποίο λειτουργεί φωτοτυπικό μηχάνημα αναπαραγωγής μεγάλων σχεδίων από διαφανή πρότυπα με χρήση αμμωνίας ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
31) Οινοπνευματοποιία	Εργαζόμενοι σε δεξαμενές ζυμώνσεων, πλύντες και καθαριστές δεξαμενών εκχύλισης και οι του τμήματος τρυγίων, διυλιστές, εργάτες παραγωγής διοξειδίου του άνθρακος, θερμαστές και βοηθοί στερεών καυσίμων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
31Α) Οινοποιία, Ποτοποιία	Καθαριστές και πλύντες δεξαμενών και καζανιών ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
31Β) Ζυθοποιία	Οι απασχολούμενοι στις μονάδες παραγωγής Βυνοποιίου-Ζυθοβραστήριου και Φούρνων, φορτοεκφορτωτές κιβωτίων και βαρελιών καθ' όλη τη διάρκεια του ωραρίου

	απασχόλησής τους ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
32) Επεξεργασία σταφίδας	Όλο το απασχολούμενο εργατοτεχνικό προσωπικό ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
33) Παρασκευή αλιπάστων	Όλο το απασχολούμενο στην παρασκευή εργατοτεχνικό προσωπικό ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
34) Παρασκευή αμυλοσακχάρου και φρουκτολίνης	Όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
35) Προσωπικό Αεροπορικών Επιχειρήσεων απασχολούμενο σε αερολιμένες	Υπάλληλοι πίστας, εργάτες φορτοεκφορτωτές, καθαριστές αεροσκαφών ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) Επισήμανση: Σε ότι αφορά το προσωπικό αεροπορικών επιχειρήσεων εν γένει υπάρχει ειδική νομοθεσία βασιζόμενη σε διεθνείς πρακτικές που προβλέπουν συνταξιοδότηση με ευνοϊκότερες προϋποθέσεις. (ν.2698/53 άρθρο 41, ν.3083/54 άρθρο 10, ν.4577/66 άρθρο 1, Β.Δ 7/68 και 649/68 κ.ά) Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.
35Α) Αεροπορική Βιομηχανία (κατασκευαστική-επισκευαστική)	Οι απασχολούμενοι μέσα στον εργοστασιακό χώρο, εξαιρουμένων των απασχολουμένων στην κτιριακή μονάδα των Διοικητικών Υπηρεσιών του χώρου αυτού ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)
36) Ραδιοφωνικοί σταθμοί.	Τεχνικοί και εκφωνητές ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
	Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά

<p>37) Νοσηλευτικά Ιδρύματα, Κλινικές, Τράπεζες Αίματος, Μικροβιολογικά-Βιοχημικά Εργαστήρια, Κέντρα Υγιεινής Υγειονομικές Μονάδες Ασφαλιστικών Οργανισμών</p>	<p>κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: A) Εργάτες αποκομιδής απορριμμάτων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ)</p> <p>B) Νοσοκόμοι, Παρασκευαστές και Βοηθοί αυτών αποκλειστικά εργαζόμενοι σε χώρους Χειρουργείων, Μονάδων Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ) και Τμημάτων Επειγόντων Περιστατικών (ΤΕΠ), ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>Γ) Νοσοκόμοι, Παρασκευαστές και Βοηθοί (που δεν εμπ[ι]πτουν στην περίπτωση β) ανωτέρω) , Τραπεζοκόμοι Ασθενών, Φύλακες, Θαλαμηπόλοι Ψυχιατρικών Νοσοκομείων - Κλινικών, Συντηρητές Πειραματόζων, Συσκευαστές ορρών και εμβολίων, παρασκευαστές τραπέζης αίματος, καθαρίστριες, , μαίες απασχολούμενες αποκλειστικά με την άσκηση της ειδικότητάς τους ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
<p>38) Προσωπικό εργαστηρίων και ακτινοθεραπευτικών εργαστηρίων</p>	<p>Οι αποκλειστικά απασχολούμενοι σε ακτινολογικούς θαλάμους ως βοηθοί, καθώς και οι αποκλειστικά απασχολούμενοι ως εμφανιστές</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
<p>39) Σταθμοί αναπαραγωγής ζώων - Υπηρεσίες και Ιδρύματα του Υπουργείου Γεωργίας.</p>	<p>Σταυλίτες - Μεταφορείς ζώων, νοσοκόμοι κτηνών, σπερματολήπτες, σπερματεγχύτες, παρασκευαστές και επιμελητές πειραμάτων απασχολούμενοι αποκλειστικά στους σταθμούς αναπαραγωγής ζώων και στα κτηνιατρικά και μικροβιολογικά εργαστήρια, ειδικευμένοι εργάτες λοιμοκαθαρτηρίων, απεντομωτές, καθαρίστριες των σταθμών αναπαραγωγής ζώων και κτηνιατρικών σταθμών</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>

40) Πλυντήρια-γκαράζ-πρατήρια βενζίνης.	Πλύντες ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
41) Παραγωγή Φωταερίου	Όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό ΕΞΑΙΡΕΙΤΑΙ
42) Βιομηχανίες παραγωγής πλαστικών υλών και πλαστικών ειδών	<p>Το εργατοτεχνικό προσωπικό το απασχολούμενο στα τμήματα: α) πολυμερισμού της πρώτης ύλης και β) αναμείξεως και μορφοποιήσεως των πλαστικών υλών περιεχουσών βασικά πολυβινυλοχλωρίδιο, πολυουρεθάνες και αμιάντο, προς παραγωγή πλαστικών ειδών</p> <p>ΕΞΑΙΡΕΙΤΑΙ</p> <p>Επισήμανση: Η παραγωγή και κάθε είδους επεξεργασία αμιάντου και παραγώγων αυτού έχει απαγορευθεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ελλάδα από 1/1/2006 (ν.) Επιπλέον για τους απασχοληθέντες στην παραγωγή ινών αμιάντου και προϊόντων αμιαντοτσιμέντου έχουν προβλεφθεί ειδικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης στο 50^ο έτος με 4500 ΗΕ (ν.2676/99).</p> <p>Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.</p>
43) Καπναποθήκες	<p>Όλο το προσωπικό το απασχολούμενο στους χώρους επεξεργασίας φύλλων καπνού - εμπειρογνώμονες καπνού και καπνοτεχνίτες και για την εκτός των χώρων επεξεργασίας των φύλλων καπνού απασχόλησή τους (εργασία στο ύπαιθρο) προ και μετά την επεξεργασία των φύλλων καπνού, εφόσον ο χρόνος της απασχόλησής τους στην ύπαιθρο δεν υπερβαίνει το μισό (1/2) του συνολικού χρόνου απασχόλησής τους - στοιβαδόμενοι - απασχολούμενοι σε τμήματα υγρατηρίων – πατητές</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
43Α) Καπνοβιομηχανία	Οι απασχολούμενοι εντός του χώρου των καπνοβιομηχανιών

	ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
44) Επεξεργασία θείου	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: A. Οι σακιστές ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)</p> <p>B. Εργατοτεχνίτες τμήματος παραγωγής διοξειδίου του άνθρακος ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
45) Εταιρείες πετρελαιοειδών	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: A. Γεμιστές βυτιοφόρων - συνεργείο συνδέσεως δεξαμενοπλοίων - καθαριστές δεξαμενών - φορτοεκφορτωτές βαρελιών και στοιβαδόροι κύτους - συσκευασία αναμείξεως χημικών προϊόντων - μετρητές δεξαμενών - χρώστες αυτοκινήτων και βαρελιών - εργαζόμενοι στα ορυκτέλαια και αναμίξεις ορυκτελαίων - εργατοτεχνίτες τμήματος προσθήκης τετρααιθαλιούχου μολύβδου, τεχνίτες συντήρησης σωληνώσεων και δεξαμενών – πλύντες και καθαριστές εγκαταστάσεων - απασχολούμενοι σε συνεργεία αντλιών και σε ογκομετρήσεις - οδηγοί βυτιοφόρων - αποθηκάριοι και βοηθοί αυτών που απασχολούνται στους χώρους των εγκαταστάσεων - αρχιεργάτες φορτώσεων - φύλακες των εγκαταστάσεων - πυροσβέστες - τεχνίτες και εργάτες ανεφοδιασμού αεροσκαφών - οδηγοί ανεφοδιασμού αεροσκαφών - προϊστάμενοι βάρδιας ανεφοδιασμού αεροσκαφών ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>B. Υπάλληλοι γραφείων διακίνησης και διάθεσης καυσίμων των αεροδρομίων, θερμαστές (υγρών καυσίμων) -τεχνίτες συνεργείου επισκευής βυτιοφόρων αυτοκινήτων – δοκιμαστές χημείου - πλύντες βαρελιών ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>

45A) Εταιρείες εμφιάλωσης υγραερίων	Όλοι οι εργαζόμενοι στο χώρο των εγκαταστάσεων των Εταιρειών Εμφιάλωσης υγραερίων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
46) Διυλιστήρια Πετρελαίων	Όλοι οι εργαζόμενοι εντός του εργοστασιακού χώρου των Διυλιστηρίων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)
47) Διυλιστήρια Βαρέων Πετρελαίων	Όλοι οι εργαζόμενοι εντός του Εργοστασιακού χώρου των Διυλιστηρίων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)
48) Κυλινδρόμυλοι	Όλο το απασχολούμενο προσωπικό ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
49) Βιοτεχνία παραγωγής ζωϊκής κόλλας	Εργατοτεχνίτες απασχολούμενοι στην πρωτογενή παραγωγή ζωϊκής κόλλας από υπολείμματα δερμάτων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
50) Λιμενικοί χώροι	Πληρώματα και ναύτες ρυμουλκών - υδροφόρων - πλωτών γερανών – φορτηγίδων - βυθοκόρων, υδραυλικοί (και οι βοηθοί αυτών) οι απασχολούμενοι αποκλειστικά στον καθαρισμό των κεντρικών αγωγών αποχέτευσης - ξυλουργοί (και οι βοηθοί αυτών) εφόσον απασχολούνται και στις δεξαμενές ή το κύτος του πλοίου - χειριστές και τεχνίτες σιλό - οδηγοί ελκυστήρων και λοιπών μηχανημάτων - χειριστές ηλεκτροκίνητων γερανών και λοιπών ανυψωτικών μέσων - εργατοτεχνίτες αντλιοστασίου - απασχολούμενοι εντός πλωτών και μονίμων δεξαμενών - φορτοεκφορτωτές κάρβουνου από πλωτά μέσα - διανάκτες - συντηρητές ηλεκτροκίνητων γερανών, συμπεριλαμβανομένων και των τεχνιτών

	<p>συντήρησης συσσωρευτών – λεμβούχοι που απασχολούνται με την επιβίβαση ή αποβίβαση επιβατών πλοίων -αποσκευοφορείς</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p>
50Α) Ναυπηγεία	<p>Οι απασχολούμενοι σε ναυπηγούμενα, επισκευαζόμενα ή μετασκευαζόμενα πλοία και γενικά εντός των χώρων των μονίμων, πλωτών δεξαμενών και των ναυπηγικών κλινών</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ)</p>
51) Δημοτικά και Ιδιωτικά Λουτρά.	<p>Οι απασχολούμενοι μόνο στο χώρο των χαμάμ ως τρίφτες - τρίφτριες και καμαρώτοι – καμαριέρες ,</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
52) Ξυλουργικές εργασίες. Παραγωγή μοριοσανίδων και ινοσανίδων	<p>Μηχανοξυλουργοί, οι απασχολούμενοι στα τμήματα των διαδοχικών φάσεων παραγωγής μοριοσανίδων και ινοσανίδων, όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό το απασχολούμενο αποκλειστικά στο εργοστάσιο παραγωγής μοριοσανίδων του Υπουργείου Γεωργίας στην Καλαμπάκα</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
53) Εργοστάσιο Εμποτισμού ΟΣΕ Κατερίνης	<p>Οι μονίμως απασχολούμενοι στο χώρο εμποτισμού</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
54) Κ.Π.Ε. ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ της Ε.Ε.Α.Ε	<p>Οι απασχολούμενοι στην Α' Ζώνη του Κέντρου Πυρηνικής Ενέργειας ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
55) Ιχθυόσκαλες	<p>Όλο το εντός του χώρου της Ιχθυόσκαλας απασχολούμενο προσωπικό πλην του Διευθυντή και των Διοικητικών υπαλλήλων αυτής</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ</p>

	3 (ΤΡΙΑ)
55Α) Ιχθυαγορά Αθηνών (οδού Αθηνάς)	Οι απασχολούμενοι αποκλειστικά στο χώρο της Ιχθυαγοράς που περικλείεται από τις οδούς Αθηνάς, Σοφοκλέους, Αιόλου και Ευριπίδου για όσο χρόνο εξακολουθούν να συντρέχουν οι σημερινές συνθήκες εργασίας όπως περιγράφονται στο πρακτικό της Συν. 12/9.7.85 του Συμβουλίου Κρίσης Βαρέων και Ανθυγιεινών Επαγγελμάτων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)
56) Δημόσια και Δημοτικά Γυμναστήρια, Κολυμβητήρια και Γήπεδα καθώς και τα αντίστοιχα των Αναγνωρισμένων Αθλητικών Συλλόγων.	Καθαριστές – Καθαρίστριες απασχολούμενοι με πλήρη απασχόληση ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) (Κατά το εδάφιο β υπεδάφιο γ περίπτωση 2 κατωτέρω)
57) Ξενοδοχειακές Μονάδες	Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Καθαρίστριες που απασχολούνται με πλήρη απασχόληση στα Ξενοδοχεία ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) (Κατά τους ορισμούς του εδαφίου β υπεδάφιο γ περίπτωση 2 κατωτέρω) Β. Καμαριέρες που απασχολούνται με πλήρη απασχόληση στα Ξενοδοχεία ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
58) Οργανισμός Κεντρικής Λαχαναγοράς Αθηνών (ΟΚΛΑ)	Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Πωλητές χονδρικής πώλησης οπωρολαχανικών και κρεάτων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ Β. Καθαρίστριες υπογείων W.C ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) (Κατά τους ορισμούς του εδαφίου β υπεδάφιο γ περίπτωση 2

	κατωτέρω)
59) Επιχειρήσεις επεξεργασίας βρωσίμων ελαιών	Το προσωπικό το απασχολούμενο αποκλειστικά στους χώρους των ελαιοαποθηκών με την επεξεργασία των βρωσίμων ελαιών ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
60) Εργοστάσια επεξεργασίας γάλακτος	Οι απασχολούμενοι στους χώρους ψύξης και αποθήκευσης των υπό ψύξη προϊόντων, παστεριωμένο γάλα, γιαούρτι, παγωτά ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)
60Α) Τυροκομεία	Όλο το εργατοτεχνικό προσωπικό το απασχολούμενο εντός του χώρου των τυροκομείων από την παραλαβή του γάλακτος μέχρι την έξοδο του έτοιμου προϊόντος από το χώρο αυτών (Τυροκομείων) ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)
61) Αλλαντοποιία (Βιομηχανία - Βιοτεχνία).	Εργατοτεχνίτες απασχολούμενοι στους θαλάμους ψήσεως, βρασμού και καπνίσματος, των προϊόντων αλλαντοποιίας ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ Επισήμανση: Οι εργαζόμενοι στα ψυγεία και στη φορτοεκφόρτωση υπάγονται στις αντίστοιχες επιμέρους διατάξεις φορτοεκφορτωτών (περίπτωση 7 ανωτέρω) και ψυγείων (Εδάφιο β, υπεδάφιο α, περίπτωση 8).
62) Κρεοπωλεία Κεντρικής Κρεαταγοράς Αθηνών (οδού Αθηνάς).	Πωλητές - Απασχολούμενοι στη διακίνηση και κοπή των κρεάτων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)
63)α) Ζαχαροπλαστεία και εργαστήρια παρασκευής	α) Εργατοτεχνίτες παρασκευής των PÂTISSERIES (Πάστες, τούρτες, γλυκά

<p>ειδών Ζαχαροπλασθειών β) Χαλβαδοποιία (Βιομηχανία - Βιοτεχνία).</p>	<p>ταψιού). ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>β) Εργατοτεχνικό προσωπικό εργαστηρίων παραγωγής χαλβά». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>64) Παραγωγή υαλοβάμβακα</p>	<p>Οι απασχολούμενοι στα τμήματα μείγματος, βακελίτου, κλιβάνων, μηχανής ινοποίησης TEL, και παραγωγής. Καθαρίστριες εφόσον απασχολούνται κατά κύριο λόγο στους χώρους των τμημάτων της παραγωγικής διαδικασίας ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p>
<p>65) Παραγωγή αμιαντοσιμεντοσωλήνων και λοιπών συναφών προϊόντων από αμιαντοσιμέντο</p>	<p>Επισήμανση: Η παραγωγή και κάθε είδους επεξεργασία αμιάντου και παραγώγων αυτού έχει απαγορευθεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ελλάδα από 1/1/2006 (ν.) Επιπλέον για τους απασχοληθέντες στην παραγωγή ινών αμιάντου και προϊόντων αμιαντοσιμέντου έχουν προβλεφθεί ειδικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης στο 50^ο έτος με 4500 HE (ν.2676/99). Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.</p>
<p>66) Η.Λ.Π.Α.Π</p>	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Οδηγοί, και το προσωπικό εναερίων και υπογείων γραμμών μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>Β. Ελεγκτές, εισπράκτορες, επιθεωρητές και το εργατοτεχνικό προσωπικό των αμαξοστασίων και εργοστασίων συντήρησης οχημάτων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>67) Επιβατικές και εμπορευματικές μεταφορές</p>	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής:</p>

<p>δι' αυτοκινήτων.</p>	<p>A. Βοηθοί αυτοκινήτων (λεωφορείων πούλμαν, ταξί, φορτηγών, ανατρεπομένων, ασθενοφόρων, βυτιοφόρων, τρικύκλων), Σταθμάρχες, ελεγκτές, επόπτες και εισπράκτορες αστικών και υπεραστικών λεωφορείων και Αποθηκάριοι ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>B. Οδηγοί αυτοκινήτων (λεωφορείων πούλμαν, ταξί, φορτηγών, ανατρεπομένων, ασθενοφόρων, βυτιοφόρων, τρικύκλων) ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>Γ. Φορτοεκφορτωτές υπάγονται στις αντίστοιχες επιμέρους διατάξεις φορτοεκφορτωτών (περίπτωση 7 ανωτέρω) και ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p>
<p>68) Χονδρικό και λιανικό εμπόριο τροφίμων κ.λπ. συναφών ειδών, Καφεκοπτεία.</p>	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής:</p> <p>A. Όσοι προετοιμάζουν για πώληση τα καταψυγμένα προϊόντα εφόσον απασχολούνται και στους θαλάμους και προθαλάμους ψύξης ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>B. Ταμίες πολυδύναμων σουπερ-μάρκετ. Πωλητές χονδρικού εμπορίου. Καφεκόπτες που χειρίζονται αλεστικές μηχανές, ιπποδύναμης άνω των 5 ίππων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>69) Βιοτεχνίες και Βιομηχανίες παραγωγής Ζωοτροφών - Πτηνοτροφών</p>	<p>Όλοι οι εργαζόμενοι εντός των μονάδων παραγωγής ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>70) Παραγωγή ζυμών (μαγιάς) αρτοποιίας</p>	<p>Οι απασχολούμενοι στην παραγωγή και συσκευασία ζυμών αρτοποιίας ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>

71) Παραγωγή έτοιμου σκυροδέματος	Χειριστές αντλιών σκυροδέματος, και βοηθοί αυτών, οδηγοί αυτοκινήτων με αναμικτήρα μεταφοράς σκυροδέματος, χειριστές μηχανημάτων παραγωγής σκυροδέματος, εργάτες πρέσας και εργάτες εργοταξίου παραγωγής σκυροδέματος ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)
72) Αμαξοποιία	Όλοι οι απασχολούμενοι στο χώρο παραγωγής, εξαιρουμένων των απασχολουμένων στο σέρβις οχημάτων, ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)
73) Στρατιωτικές Υπηρεσίες και Καταστήματα (Στρατού, Αεροπορίας, Ναυτικού, Αστυνομίας, Πυροσβεστικής, Λιμενικού).	Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Οι απασχολούμενοι στην κατασκευή, επισκευή, συντήρηση, διαμόρφωση, ανακατασκευή, επεξεργασία, μετασχηματισμό, χειρισμό, διαχείριση (μεταχειρισμένων) και φύλαξη του πάσης φύσεως στρατιωτικού υλικού ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ Β. Πυροτεχνουργοί, Ναρκαλιευτές ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) Γ. Όλοι οι απασχολούμενοι στις μονάδες ΣΔΑΜ (Αγίας Παρασκευής) και 700 ΣΕ (Πειραιά) ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
74) Εκκολαπτήρια	Όλοι οι απασχολούμενοι εντός του χώρου των εκκολαπτηρίων (από την πύλη εισόδου των αβγών μέχρι την έξοδο των νεοσσών) ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ
75) Παραγωγή χυτοπρεσσαριστών αντικειμένων	Οι απασχολούμενοι στο τμήμα των σπαστήρων. ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ

76) Παραγωγή ηλεκτρικών μετρητών	<p>α) Βαφείο: Βαφείς (ντουκαδόροι) και βοηθοί εργαζόμενοι στον ίδιο χώρο και με τις ίδιες συνθήκες με τους βαφείς. ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>β) Τυπωτήριο: Προσωπικό (χειριστής - τροφοδότης - παραλήπτης) τυπωτηρίου ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
77) Τηλεόραση (ΕΡΤ 1,2)	<p>Εμφανιστές – τυπωτές κινηματογραφικών φιλμς εφόσον απασχολούνται με πλήρη απασχόληση στους σχετικούς θαλάμους (εμφάνισης - εκτύπωσης) ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
78) Ελληνική Βιομηχανία όπλων	<p>Οι απασχολούμενοι: 1) Στο τμήμα βλητικού σταθμού, 2) στον έλεγχο κάνης με υπεριώδεις ακτίνες και 3) στο τμήμα απογρεζώματος (σφαιρομύλων) ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
79) Βιομηχανίες κρέατος	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Οι απασχολούμενοι κατά κύριο λόγο εντός των ψυκτικών θαλάμων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ ΤΡΙΑ (ΤΡΙΑ)</p> <p>Β. Οι απασχολούμενοι κατά κύριο λόγο επεξεργασίας κρέατος (τεμαχισμού κ.λ.π.) ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
80) ΑΧΕ ΕΘΥΛ ΕΛΛΑΣ	<p>Υπάλληλοι γραφείων, αποθήκης, φύλακες πύλης, προσωπικό Ιατρείου ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
81) Χημικές Βιομηχανίες	<p>Η κατανομή των ειδικοτήτων κατά κλίμακα βαρύτητας προτείνεται ως εξής: Α. Ολοι οι εργαζόμενοι στην παραγωγή πολυεστερικών ρητινών, γαλακτωμάτων, οξείκου πολυβινυλίου και ακρυλικών πολυμερών (εργασίες προετοιμασίας, παραγωγής, συσκευασίας), με διεργασίες</p>

	<p>πολυμερισμού ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>Β. Όλοι οι απασχολούμενοι στην αποθήκευση των μονομερών πρώτων υλών ως και διαλυτών των Χημικών Βιομηχανιών ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>ΕΔΑΦΙΟ Β: Αναφορά μόνο σε ειδικότητες εργαζομένων ανεξάρτητα από επιχειρήσεις ή το χώρο εργασίας που απασχολούνται.</p>	
<p>Υπεδάφιο α</p>	<p>1) «Θερμαστές ή αρχιθερμαστές στερεών καυσίμων» ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>2) «Ματσακονιστές» ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>3) «Λεβητοκαθαριστές» ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>4) «Υφαλοχρωματιστές» ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>5) α)«Αλλιεργάτες» ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) β) «Εργατικά στελέχη των αλλιεργατών, εφ' όσον προέρχονται εκ της τάξεως αυτών». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ Επισήμανση: Ήδη οι αλλιεργάτες εξαιρέθηκαν από το ΙΚΑ και υπάγονται στην ασφάλιση του ΟΓΑ.</p> <p>6) «Χειριστές αεροσφύρας (πιστολαδόροι)». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>7) «Χειριστές εκσκαπτικών, ανυψωτικών και ισοπεδωτικών μηχανημάτων». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3</p>

	<p>(ΤΡΙΑ)</p> <p>8) «Απασχολούμενοι σε ψυκτικούς θαλάμους θερμοκρασίας κατωτέρας των 4 βαθμών Κελσίου» ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p>
Υπεδάφιο β	<p>1) «Χημικοί, Εργοδηγοί Χημικοί και Οινολόγοι. ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>2) «Νυκτοφύλακες». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2(ΔΥΟ)</p> <p>3) «Θερμοδόμοι». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>4) «Λιθοξόοι». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>5) «Δύτες». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ) Επισήμανση: Κατ' εξαίρεση από τη γενική νομοθεσία για τα Β.Α.Ε οι απασχολούμενοι σε υπόγειες στοές Μεταλλείων – Λιγνιτωρυχείων καθώς και σε υποθαλάσσιες εργασίες δικαιούνται σύνταξης λόγω γήρατος από το 50^ο έτος της ηλικίας και με 4500 ημέρες εργασίας (ΗΕ) (σχετικές διατάξεις: ν.997/79 άρθρο 20, ν.1469/84 άρθρο 12 ν.2084/92 άρθρο 48) Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.</p> <p>6) «Ραδιοτηλεγραφετές - Τηλετυπιστές - Χειριστές μηχανογραφικών μηχανημάτων διάτρησης και επαλήθευσης στοιχείων επί καρτελών ή χαρτοταινιών». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>7) «Εργάτες και φύλακες φορτηγίδων». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ) (Βλέπε Περίπτωση 50 Του Εδαφίου Α)</p> <p>8) «Αμαξοκαρραγωγείς». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>

	<p>9) «Μακαρονοτεχνίτες (πλην του προσωπικού συσκευασίας)». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>10) α) Μουσικοί πνευστών οργάνων ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) Επισήμανση: Οι απασχολούμενοι με την ιδιότητα του του μουσικού πνευστών οργάνων δικαιούνται σύνταξης λόγω γήρατος με τη συμπλήρωση του 50^{ου} έτους της ηλικίας τους και 4500 ΗΕ. Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.</p> <p>β) Λοιποί μουσικοί και τραγουδιστές νυκτερινών κέντρων ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>11) «Κατασκευαστές μωσαϊκών πλακών και πλακών Μάλτας». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>12) «Κατασκευαστές αμιαντοσιμεντοσωλήνων και τσιμεντολίθων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ Επισήμανση: Η παραγωγή και κάθε είδους επεξεργασία αμιάντου και παραγώγων αυτού έχει απαγορευθεί στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Ελλάδα από 1/1/2006 (ν.) Επιπλέον για τους απασχοληθέντες στην παραγωγή ινών αμιάντου και προϊόντων αμιαντοσιμέντου έχουν προβλεφθεί ειδικές προϋποθέσεις συνταξιοδότησης στο 50^ο έτος με 4500 ΗΕ (ν.2676/99). Η επιτροπή προτείνει τη διατήρηση της ως άνω ειδικής συνταξιοδοτικής προστασίας.</p> <p>13) «Εργάτες άρσεως βαρών(μανουβραδόροι)». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>14) «Εργάτες κατεργασίας κρυστάλλων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>15) «Εργατοτεχνίτες επισκευής και συντήρησης σιδηροδρομικών γραμμών». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
--	---

	<p>16) «Ανελκυστές, καθελκυστές νεωρείων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>17) «Σερβιτόροι». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>18) «Αρβυλεργάτες». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>19) «Μάγειροι και προσωπικό κουζίνας». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ ΠΛΗΝ ΤΩΝ ΥΠΑΓΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΥΠΕΔΑΦΙΟ γ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ 3 ΚΑΤΩΤΕΡΩ</p> <p>20)«Αδειούχοι ή Πτυχιούχοι ή διπλωματούχοι Πρακτικοί Μηχανικοί, συντηρητές Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων και Εργασιών και Βιοτεχνικών Επιχειρήσεων, εφόσον οι βιοτεχνικές αυτές επιχειρήσεις διαθέτουν κινητήριες μηχανές με ιπποδύναμη άνω των 40 ίππων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>21) «Συντηρητές – επισκευαστές ακτινολογικών μηχανημάτων». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>22) «Κουρείς – κομμωτές». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>23) «Καθαριστές των διπυθμένων και των δεξαμενών των πλοίων». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 4 (ΤΕΣΣΕΡΑ)</p> <p>24) «Αποκλειστικώς απασχολούμενοι δια μηχανικού αεροεκτοξευτήρος βαφείς (ντουκαδόροι)». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ) (βλέπε και υπεδάφιο β Περίπτωση 4)</p> <p>25) «Σημειωτές κύτους πλοίων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>26) «Αδειούχοι, πτυχιούχοι θερμαστές στερεών και υγρών καυσίμων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>27) «Απασχολούμενοι στο μηχανουργείο, αποθήκες, τμήμα κοπής υάλου και συνεργεία επισκευής και</p>
--	--

	<p>συντηρήσης, στο εργοστάσιο της Δραπετσώνας της Α.Ε.Ε. Χημικών Προϊόντων και Λιπασμάτων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>28) «Εργατοτεχνίτες ύδρευσης πλοίων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>29) «Υποδηματεργάτες». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>30) «Αρτεργάτες - Σιμπεργάτες (ζυμωτές, πλάστες, κλιβανείς, κυλινδριστές, ζυγιστές, πασαδόροι)». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>Υπεδάφιο γ</p>	<p>1) «Οδηγοί λεωφορείων Ο.Α.Σ.Θ». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>2)«Καθαριστές – Καθαρίστριες α)Με πλήρη απασχόληση β)Άνευ χρονικού περιορισμού ημερήσιας απασχόλησης: των εκπαιδευτηρίων (Ανωτάτης – Μέσης – Στοιχειώδους Εκπαίδευσης), Ακαδημιών, Ανωτέρων Δημοσίων Σχολών, ΚΑΤΕ, Δημοσίων Βιβλιοθηκών, Σχολών Μαθητείας και Ταχύρυθμης Εκπαίδευσης του ΟΑΕΔ, Δημοσίων Τεχνικών Σχολών (Ανωτέρων – Μέσων – Κατωτέρων), Στρατιωτικών Σχολών (Ευελπίδων, Χωροφυλακής, Αστυνομίας πόλεων, Ναυτικού, Δοκίμων κ.λ.π.), Νεκροτομείων». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>3) «Ψησιτέρηδες - Λαντζέρηδες (απασχολούμενοι σε Εστιατόρια και λοιπές επιχειρήσεις παρασκευής και προσφοράς φαγητών, ποτών κ.λ.π.)». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>4) «Συντάκτες ημερησίων Επαρχιακών Εφημερίδων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>5) «Δασεργάτες (απασχολούμενοι σε εργασίες υλοτόμησης, μετατόπισης και φόρτωσης δασικών προϊόντων)». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)</p> <p>6) «Εργατοτεχνικό προσωπικό το απασχολούμενο αποκλειστικά στα Συνεργεία Επισκευής Λεωφορείων</p>

	<p>ΑΣΠΑ, ΕΚΤΕΛ Αθηνών και ΟΑΣΘ, καθώς και οι αποθηκάριοι ανταλλακτικών και υλικών οι στεγαζόμενοι και εργαζόμενοι μέσα στους χώρους αυτούς».</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>7) «Μισθωτοί οδηγοί των αστικών και υπεραστικών λεωφορείων δημόσιας χρήσης όλης της χώρας».</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>8) «Υδραυλικοί απασχολούμενοι αποκλειστικά με την εκτέλεση εγκαταστάσεων υδραυλικών - υγιεινής και θέρμανσης των οικοδομών».</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>9) «Ξυλουργοί οικοδομών».</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>10) «Εργατοτεχνίτες τοποθετητές υαλοπινάκων, οι αποκλειστικά απασχολούμενοι στις οικοδομές»</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>11) «Βαρελοποιοί, απασχολούμενοι στην κατασκευή και επισκευή βαρελιών».</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>12) α) Νεκροπομποί</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>β) Εργάτες καθαριότητας νεκροταφείων».</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p>
<p>Υπεδάφιο δ</p>	<p>1) «Ρητινοσυλλέκτες».</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>2) «Μεταφορείς με χρήση χειράμαξας (ασφαλιζόμενοι στο ΙΚΑ δια μέσου Ασφαλιστικών Συνεταιρισμών)».</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>3) «Οι απασχολούμενοι στην κατασκευή εκμαγείων και αντιγράφων αρχαίων έργων».</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>

	<p>4) «Διαμορφωτές σωλήνων (Σωληνουργοί) πλοίων, εργοταξίων κ.λ.π.». ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p> <p>5) «Εργατοτεχνίτες οριζόντιας και κατακόρυφης σήμανσης οδών». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>6) «Εργατοτεχνίτες συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης σωληνωτών ικριωμάτων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>7) «Εργάτες - πωλητές ακατέργαστου σιδήρου». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>8) «Προσωπικό θεριζοαλωνιστικών συγκροτημάτων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>9) «Πτυχιούχοι κάτοχοι αδείας ηλεκτροτεχνίτες (βοηθοί, ηλεκτροτεχνίτες, αρχιτεχνίτες, εργοδηγοί και πτυχιούχοι επίβλεψης συντήρησης). ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>10) «Χειριστές μηχανών προβολής κινηματογραφικών ταινιών». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>11) «Θαλαμηπόλοι Ευαγών Ιδρυμάτων». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>12) «Ράπτριες απασχολούμενες εντός του κτιριακού συγκροτήματος του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ επί των οδών Μαντζαργιωτάκη και Εσπερίδων (Καλλιθέα)». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p>
<p>Υπεδάφιο ε</p>	<p>1) «Εργάτες απασχολούμενοι σε φορτοεκφορτώσεις ξυλείας, σιδήρου, τσιμέντου και λοιπών οικοδομικών υλικών στις αποθήκες ξυλείας και στις μάντρες δομικών υλικών». ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ Επισήμανση: Όσοι εκ των ανωτέρω εμπίπτουν στην περίπτωση 7 του εδαφίου α ή στην περίπτωση του εδαφίου β, υπεδάδιο α περίπτωση 7 διέπονται από τις αντίστοιχες ρυθμίσεις.</p> <p>2) «Μηχανικοί σκαφών αεροψεκασμού».</p>

	<p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>3) «Συνοδοί (περιποιητές) κλιμαμαξών και κλινοθεσίων των σιδηροδρομικών συρμών».</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>4) «Συντηρητές κεραιών στρατιωτικών μονάδων και μόνο για το χρόνο της αποκλειστικής απασχόλησης στο αντικείμενο τούτο».</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 1 (ΕΝΑ)</p> <p>5) «Συντηρητές καυστήρων υγρών καυσίμων και συγκροτήματος λεβητοστασίων».</p> <p>ΕΞΑΙΡΟΥΝΤΑΙ</p> <p>6) «Οι απασχολούμενοι αποκλειστικά σε εργασίες τοποθέτησης και συντήρησης των εναερίων και υπογείων δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας υψηλής τάσης. Γομωτές – Πυροδότες».</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 3 (ΤΡΙΑ)</p> <p>7) «Φύλακες - Οδηγοί ορεινών καταφυγίων ευρισκομένων σε υψόμετρο άνω των 1700 μέτρων και σε διαρκή ετοιμότητα».</p> <p>ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΜΕ ΚΛΙΜΑΚΑ ΒΑΡΥΤΗΤΑΣ 2 (ΔΥΟ)</p>
--	--

3. Περίληψη των προτεινομένων αλλαγών

Ο πίνακας περιλαμβάνει δύο εδάφια. Το εδάφιο α αναφέρεται συνδυαστικά σε χώρους εργασίας και ειδικότητες ενώ το εδάφιο β μόνο σε ειδικότητες ανεξαρτήτως χώρου εργασίας.

Η απόφαση για εξαίρεση ή παραμονή των χώρων ή/και των ειδικοτήτων στα ΒΑΕ έχει ληφθεί με βάση τις βελτιώσεις στις συνθήκες Υγιεινής και Ασφάλειας κατά το χρονικό διάστημα από την αρχική ένταξη στα ΒΑΕ έως σήμερα καθώς και από την εφαρμογή νέων τεχνολογιών για βελτίωση των συνθηκών εργασίας κυρίως όμως τα κριτήρια ένταξης που περιγράφονται στο γενικό μέρος.

Η κρίση της Επιτροπής αφορά στην ένταξη ή μη κάθε κατηγορίας στα ΒΑΕ καθώς και στην αξιολόγηση της βαρύτητας κάθε εντασσόμενης κατηγορίας σύμφωνα με τα όσα επίσης έχουν εκτεθεί στο Γενικό Μέρος.

Α) Στις 81 περιπτώσεις του εδαφίου α του ισχύοντος Κανονισμού του ΙΚΑ για τα ΒΑΕ αντιστοιχούν 103 χώροι εργασίας και 124 ομάδες και υποομάδες ειδικοτήτων εκ των οποίων:

- Οι 60 χώροι (ποσοστό 58,3%) παραμένουν στα ΒΑΕ ως εξής:
 - Οι 47 (ποσοστό 78,3%) παραμένουν εξ ολοκλήρου με την έννοια ότι όλες οι ειδικότητες των εργαζομένων στους χώρους αυτούς εντάσσονται
 - Οι 13 (ποσοστό 21,7%) εντάσσονται μερικώς με την έννοια ότι ορισμένες ειδικότητες εξαιρούνται.
- Από τις 124 ομάδες και υποομάδες, 63 (ποσοστό 50,8%) παραμένουν στα ΒΑΕ με την ακόλουθη κατάταξη κατά κλίμακα βαρύτητας:
 - 11 με κλίμακα βαρύτητας 1
 - 20 με κλίμακα βαρύτητας 2
 - 27 με κλίμακα βαρύτητας 3

- 5 με κλίμακα βαρύτητας 4
- Οι 43 χώροι (ποσοστό 41,7%) εξαιρούνται
- Από τις 124 ομάδες και υποομάδες, 61 (ποσοστό 49,2%) εξαιρούνται

B) Τα υπεδάφια α-ε του εδάφιου β του πίνακα αναφέρονται μόνο σε ομάδες ειδικοτήτων εργαζομένων ανεξαρτήτως χώρων εργασίας. Πρόκειται για 70 ομάδες ειδικοτήτων από τις οποίες:

- Παραμένουν στα ΒΑΕ 29 (ποσοστό 41,4%) και κατατάσσονται ως εξής:
 - 2 με κλίμακα βαρύτητας 1
 - 11 με κλίμακα βαρύτητας 2
 - 14 με κλίμακα βαρύτητας 3
 - 2 με κλίμακα βαρύτητας 4
- Σε όσες από τις ομάδες εργασίας που κρίθηκαν υπάρχει ειδική νομοθετική ρύθμιση ευνοϊκότερη των ΒΑΕ προτείνεται να παραμείνει σε ισχύ.
- Προτείνονται για εξαίρεση οι 41 (ποσοστό 58,6%).

Επισημαίνεται στο σημείο αυτό ότι η παραπάνω ποσοστιαία ανάλυση αφορά σε υπό κρίση περιπτώσεις ομάδων και υποομάδων εργαζομένων σε συνδυασμό με το χώρο εργασίας τους όπως αυτές ταξινομήθηκαν κατά την κρίση της επιτροπής και όχι σε ειδικότητες εργαζομένων στους χώρους αυτούς δεδομένου ότι κάθε ομάδα ή υποομάδα μπορεί να περιλαμβάνει μία ή και περισσότερες ειδικότητες.

Ακόμη περισσότερο, επισημαίνεται ότι το σύνολο των 700.000 εργαζομένων που υπάγονται σήμερα στα ΒΑΕ δε θίγεται και εξακολουθεί να παραμένει στο ίδιο καθεστώς πρόωρης πλήρους συνταξιοδότησης.

Οι αναφερόμενες τροποποιήσεις του πίνακα των ΒΑΕ, που θα ισχύσουν εφεξής, δεν είναι εύκολο να αναχθούν σε αριθμούς εργαζομένων, διότι δεν είναι γνωστή εκ των προτέρων η διαμόρφωση της αγοράς εργασίας στο

μέλλον και ο αριθμός των εργαζομένων που θα ανήκουν στις διάφορες ειδικότητες είναι αδύνατο να προβλεφθεί.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ο πρόεδρος και τα μέλη της επιτροπής θεωρούν υποχρέωσή τους να εκφράσουν τις ευχαριστίες τους προς τους κκ Ιωάννη Μαστρογιαννόπουλο και Γεώργιο Λουκή για την υπεύθυνη γραμματειακή υποστήριξη και την άψογη τήρηση των πρακτικών καθόλη τη διάρκεια των εργασιών της επιτροπής.

Επίσης ευχαριστίες εκφράζονται στον κ. Σεραφείμ Μακρή για την ουσιαστική συμβολή του στην τελική συγγραφή και διαμόρφωση του παρόντος πορίσματος.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΠΕΧΡΑΚΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

1. ΨΗΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
2. ΜΠΟΥΡΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
3. ΚΥΡΙΑΚΟΓΓΟΝΑΣ ΠΑΥΛΟΣ
4. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
5. ΜΕΓΓΟΥΛΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ
6. ΠΟΛΙΤΗΣ ΧΑΡΗΣ
7. ΚΡΑΨΙΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
8. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
9. ΑΛΟΥΜΑΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

:

10.

11.